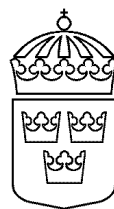

Riksdagens protokoll

2002/03:24

Onsdagen den 27 november

Protokoll
2002/03:24

Kl. 09.00 – 11.04

1 § Val av ledamöter till Europarådets svenska delegation

Företogs val av sex ledamöter till Europarådets svenska delegation. Valberedningen hade enhälligt beslutat om en gemensam lista för valet av ledamöter till Europarådets svenska delegation.

Sedan en promemoria innehållande den gemensamma listan delats ut och godkänts av kammaren befanns följande personer valda till ledamöter i Europarådets svenska delegation för tiden den 1 januari 2003 till motsvarande tidpunkt efter nästa riksdagsval.

Göran Magnusson (s)
Birgitta Ahlqvist (s)
Anders G Högmark (m)
Helena Bargholtz (fp)
Carina Ohlsson (s)
Conny Öhman (s)

2 § Val av suppleanter till Europarådets svenska delegation

Företogs val av sex suppleanter till Europarådets svenska delegation. Valberedningen hade enhälligt beslutat om en gemensam lista för valet av suppleanter till Europarådets svenska delegation.

Sedan en promemoria innehållande den gemensamma listan delats ut och godkänts av kammaren befanns följande personer valda till suppleanter i Europarådets svenska delegation för tiden den 1 januari 2003 till motsvarande tidpunkt efter nästa riksdagsval.

Majléne Westerlund Panke (s)
Yilmaz Kerimo (s)
Per Westerberg (m)
Johan Pehrson (fp)
Carina Hägg (s)
Mats Einarsson (v)

3 § Särskilt anordnad debatt om asyl- och flyktingpolitiken

Anf. 1 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Herr talman! Den senaste veckan har två mycket viktiga händelser ägt rum i Europa.

I Österrike i söndags föll väljarnas dom över den ordning som inträdde för tre år sedan, när för första gången på mycket länge i vår världsdelshistoria ett direkt främlingsfientligt parti tog plats i ett demokratiskt lands regering. Väljarna röstade med största tydlighet bort detta parti. Partiets mandatinnehav lär minska med uppemot två tredjedelar. Vad som än nu kan hända i Österrike, så inte kommer det att bli den politiken som sätter sin prägel på landet.

Det andra som möjligen är ännu viktigare, trots att det skedde samtidigt och i skymundan av det österrikiska valet, är den folkomröstning som ägde rum i Schweiz samma dag. Det förslag som fanns på bordet skulle ha gjort att landet Schweiz, hemvist för de viktigaste internationella humanitära organisationerna, skulle ha förvandlats till ett land med den hårdaste asylpolitiken i vår världsdel. Till all lycka avslogs detta förslag med knapp majoritet. Jag har svårt att föreställa mig följderna av ett annat utslag.

De båda händelserna visar på två saker. Det ena är att det pågår en kamp mellan olika inriktningar av flykting-, migrations- och främlingspolitik i vår världsdel. Det som nu har inträffat visar att utgången av denna uppgörelse ingalunda är avgjord. Det visar på att alla vi länder likaväl som politiska partier, frivilliga organisationer och folkrörelser bejakar möjligheten att åstadkomma en förändring, att vi på bred front använder denna förändring för att stärka den asylrätt som vi haft i vår världsdel i ett halvt århundrade och gemensamt driver igenom en harmonisering av flyktingpolitiken i Europa. Sverige deltar mycket intensivt i detta arbete, och vi gör det av två skäl.

För det första: Det ger oss en möjlighet att se till att de värderingar som finns så väl företrädna i den här församlingen, i denna kammare, ska sätta sin prägel på den framtida europeiska flyktingpolitiken.

För det andra: Flyktingfrågan kan inte lösas med ensidiga åtgärder av ett fåtal länder. Bärkraften i vårt engagemang bygger på ett gemensamt ansvarstagande. Om Sverige kan förmå andra länder att föra en värdigare och bättre flyktingpolitik är det också bra för vårt land. Det handlar om att värna asylrätten, att kunna ge var och en som är förföljd och söker en fristad i vår världsdel ett värdigt mottagande och en plats där han eller hon kan känna sig säker.

Just nu utsätts vårt eget lands asylsystem för stora påfrestningar. Vi har fått ett mycket stort antal asylansökningar, en mycket snabb ökning. Det är det ena. Det andra är att en sjunkande andel av de asylsökande saknar asylskäl. Endast cirka en femtedel av dem som på senare tid sökt asyl i Sverige har haft i vår lagstiftnings och i Genèvekonventionens mening asylskäl.

Ökningen rör sig om 50 % bara i år. Och det finns en rad bakomliggande orsaker till detta. Utvecklingen i Irak och situationen i forna Jugoslavien är särskilt framträdande. Det finns en stark koppling till vänner, anförvanter och så vidare från tidigare flyktinginvandring. Schengeninträdet och, det som jag redan talat om, en restriktivare hållning i flera

EU-länder förstärker de bakomliggande orsakerna. När vi ser på Europa som helhet konstaterar vi en nedåtgående trend i antalet asylsökande under år 2002 med ca 6 %.

Vad vi ska diskutera i dag, och sedan i morgon när integrationsfrågorna ju fortsätter att diskuteras här i kammaren, är det tryck på samhället som denna omedelbara ökning ger till resultat, inte minst ute i våra kommuner. Och jag ska, ärade kammarledamöter, återkomma just till den speciella frågan.

Ett stort problem som vi ofta återkommit till är de långa handläggnings- och väntetiderna för de asylsökande, som förvärrar situationen för dem som redan har det svårt och i sig innebär ett hot mot rättssäkerheten. Det viktigaste skälet till detta är den stora tillströmningen av asylsökande. Vi försöker att avhjälpa detta med nya ekonomiska resurser till framför allt Migrationsverket men även till Utlänningsnämnden. I år har man fått ett tillskott på 90 miljoner.

I många fall är väntan på ett första besked inte så lång – det tar ofta bara några månader – men ofta nog rör det sig om ett negativt besked eftersom så få saknar egentliga asylskäl. Då finns det möjlighet att skicka in en ny ansökan om någon förändring kan anses ha skett, ofta mer än en gång, ofta mer än tio gånger. Den totala vistelsetiden blir då mycket lång, att lägga till att även handläggningstiderna naturligtvis förlängs eftersom den nya ansökan ska prövas med förtur. För varje dag som går rotar man sig alltmer i Sverige, och konsekvenserna av ett avslag blir svårare.

Ett annat mycket viktigt skäl, som jag hoppas att vi ska kunna ägna ökad uppmärksamhet i vår flyktingpolitik, är att många asylsökande inte styrker sin identitet. Det gör det oerhört svårt att ta reda på vem vederbörande är. Och eftersom varje fall ska prövas individuellt förlänger detta automatiskt handläggningstiden. Nästan 80 % av samtliga asylsökande saknar i dag dokument som kan styrka deras identitet.

Vi har, som vi har sett, fått en ökad tillströmning av asylsökande som uppenbart saknar asylskäl, och jag ska återkomma till hur vi handskas med det. Men vi har också sett ett inslag av brottslighet bland dem som söker asyl. Människor som har kriminella avsikter använder asylsystemet som ett slags inträdesbiljett och mottagningen som uppehälle.

Jag understryker gärna än en gång, därför att ibland läser vi i pressen uppgifter om motsatsen, att det naturligtvis rör sig om en liten minoritet. Men för de orter och de människor som drabbas av brottsligheten och personalen som tvingas utstå detta spelar det ingen roll att det är en liten minoritet. Det är ändå en väldigt påfrestning, vilket var och en som kommer från en ort där detta skett eller som har besökt en sådan ort kan intyga. Det här skadar naturligtvis asylsystemet, och det skadar inte minst de verkligt asylsökande, de som verkligen behöver en fristad. Detta kan i sig, som Migrationsverkets chef har understrukt, innebära en fara för själva asylrätten.

Jag ska nu nämna något om de åtgärder som vi vidtar. När det gäller problemet med de många asylsökande som uppenbart saknar asylskäl har vi ju nu inlett ett samarbete med i första hand Ryssland. Vi har därigenom nu fått mycket större möjligheter att komma till rätta med denna tillströmning. Dessutom kan vi intensifiera det samarbete som kan bryta upp de nätverk av brottslighet som kan utnyttja asylsystemet för att komma in i Sverige. Det handlar om identifiering. Det handlar om att

Prot. 2002/03:24
27 november

*Särskilt anordnad
debatt om asyl- och
flyktingpolitiken*

skaffa resehandlingar. Det handlar också, som jag sade, om vidgat polis-samarbete, att hantera oseriösa resebyråer och så vidare.

I vår lagstiftning har vi möjligheten till en snabbprocess. Det innebär att vi kan handskas snabbare och effektivare med dem som uppenbart saknar asylskäl. Det blir fråga om en prövning även i snabbprocessen, men den kan omedelbart följas av verkställighet där överklagande får ske från ursprungsland. Vi har också noterat vissa, låt vara små, framsteg i EU-samarbetet. Jag har för några dagar sedan inför EU-nämnden gjort en mer sammanfattande redogörelse för vårt arbete där och hur vi har inriktat det. Jag ber att få återkomma till detta, herr talman, i en av mina repliker, eftersom tiden av någon anledning går lite extra hastigt i dag på morgonen.

Vi har för närvarande pågående partiöverläggningar om ny instans- och processordning. Som alla vet har Lagrådet gjort bedömningen att reformen inte ansågs kunna genomföras på det sätt som var föreslaget i vår lagrådsremiss. Dessa överläggningar pågår. Vi kan återkomma och diskutera detta. Jag har för dagen inget besked om resultatet eftersom jag inte har haft tillfälle att träffa alla partier.

Vi har en utredning för att se över mottagande och introduktion av asylsökande och hur dessa saker ska kunna förbättras. Om några månader kan den redovisas.

Vi arbetar med de ensamkommande barnen, vilket är en av de allra viktigaste frågorna. Där har Migrationsverket nu satt i gång att arbeta med särskilda utbildningsinsatser, upprättande av nya enheter, högre personaltätet och mindre barngrupper. Vi arbetar också med ett nytt system med gode män. Det återstår väldigt mycket att göra för att förbättra förhållandena för människor som både söker skydd undan förföljelse och dessutom ofta befinner sig i en socialt oerhört utsatt position.

Men, ärade kammarledamöter, vi har också ett stort problem som gäller helhetssynen i politiken. Det ska vi också diskutera i morgon. Vi har en unikt positiv situation i denna kammare och i landets politik när det gäller flyktingpolitiken. Men det måste hänga samman. Vi representerar här sju politiska partier. De sju politiska partierna har det helt övervägande ansvaret också för våra kommuner. För närvarande får vi signaler om att kommunerna ser svårigheter med att klara flyktingmottagningen. Jag vill bara säga om detta, som en inledning till det meningsutbyte som nu ska följa, att Sveriges solidaritet är dess kommuners. Och den solidariteten förverkligas av de sju partier som är företrädare i den här debatten och i den här kammaren.

Det finns ett kommunalt samband i flyktingpolitiken, och jag ser fram emot att den diskussion som vi ska ha i dag på allvar kommer att ta itu med det problemet, att vår politik ska hänga samman här i kammaren, från denna talarstol, och ute i var och en av landets kommuner.

Anf. 2 STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Många människor flyr till Sverige för att de utsätts för allvarliga rättsövergrepp av stat och myndigheter i sina hemländer. Kraven på att Sverige genom Migrationsverket agerar oklanderligt och korrekt är därför mycket stora. Till verkets uppgifter hör arbetet med att stödja de människor som självmant vill återvända till sina hemländer. För

att det här ska fungera krävs det förtroende i relationerna mellan Migrationsverket och den asylsökande.

Det har dock förekommit, och det har föranlett debatten i dag, att Migrationsverket tillkallat polis för att gripa en person innan denne har meddelats ett förvarsbeslut. Tidigare har Migrationsverket också kritiserats för att ha gillrat fällor för asylsökande. Då som nu har verket självt beklagat sitt agerande.

Moderaterna krävde redan för två veckor sedan i en interpellation till ministern besked om vad regeringen tänker göra för att hindra att liknande saker sker framöver och om vad man tänker göra för att se till att förtroendet för Migrationsverket inte långsiktigt skadas av sådana här händelser. Vi saknar besked.

Herr talman! Livsavgörande beslut ska fattas på rättssäker grund. Det är en förutsättning för att asylsökande ska kunna lita på svenska myndigheter och för att mottagningssystemet ska ha respekt hos svenska folket. Dagens situation har mött omfattande kritik. Insynen har varit bristande och det har funnits inslag av godtycke vid tillämpningen av lagen.

Rättssäkerheten i samband med asylfrågor avgörs av två saker: dels har vi utlänningslagen i sig, dels har vi instansordningen, det vill säga hur lagen tillämpas. Riksdagen har sagt att den vill att Utlänningsnämnden ska avskaffas och att i stället förvaltningsdomstolar ska fatta beslut när asylärenden som rör Migrationsverket överklagas. Det har nu stött på patrull eftersom det underlag som regeringen presenterade för Lagrådet hade betydande brister. Jag vill gärna understryka att regeringen bär det fulla ansvaret för detta, inte riksdagens partier.

Förslaget om ändrad instansordning lades fast utan att problemen var kartlagda, analyserade eller förklarade av regeringen. Bristen på bakgrundsanalys var besvärande, som Lagrådet uttryckte sig. Lagrådet menar att problemen i dag vid beslut i utlänningsärenden hänger väl så mycket samman med själva lagens utformning som med instansordningen för besluten. En slutsats som man kan dra av Lagrådets kritik är att frågan om instansordningen inte kan separeras från frågan om utlänningslagens utformning. Lagen och den föreslagna instansordningen är inte anpassade för varandra. Det är, som jag tolkar det, också Lagrådets huvudinvändning.

Lagrådet är mycket kritiskt till att regeringen inte har sett över utlänningslagen eller ens aviserat att en sådan översyn är på gång innan man lade fram förslag om en ny instansordning. Det är klart att en lag alltid måste anpassas efter hur den ska användas. Men det görs inte i remissen till Lagrådet. Där behandlas frågorna helt oberoende av varandra.

Det är nu inte möjligt att, trots Lagrådets mycket hårda kritik, gå vidare med förslaget om en ny instansordning med mindre än att utlänningslagen också ses över i sin helhet. En ny instansordning kräver en förändrad utlänningslag. Lagen är nämligen inte skriven för att användas i ett domstolsförfarande i förvaltningsdomstol. Den ger ett mycket stort utrymme för myndigheter och för regeringen att tolka lagen och lägga fast prejudikat. Det är till och med så att den vid tillämpningen kräver bedömningar som inte rör juridiska frågor utan rena lämplighetsfrågor.

Lagrådet talar om att tolkningen blir diskretionär och skönsmässig. Många avgöranden är rent av politiska till sin natur. Man påpekar också att de här problemen inte förändras om man bara byter instansordning för

Prot. 2002/03:24
27 november

*Särskilt anordnad
debatt om asyl- och
flyktingpolitiken*

att tillämpa samma lag. Lagen är vidare också rörig efter många ändringar. Vi ser dessutom ett allt tydligare behov av att integrera ett EU-perspektiv från början i en ny utlänningslag. Jag vill till och med gå så långt som att säga att redan det EU-samarbete som nu pågår på området skulle kunna motivera en lagöversyn.

Det är däremot inte heller möjligt att bara lägga förslaget om ny instansordning åt sidan. Utlänningslagen måste därför nu ses över i sin helhet, och i ett sammanhang med detta bör en ny instansordning utformas. Det här kommer att ta tid, invänder någon. Men det är bättre att helheten blir bra än att man byter till en instansordning som inte kan fungera ihop med en icke anpassad lag, för då har vi skapat nya problem.

Kanske, och det får väl partierna talas vid om i annat sammanhang, går det att låna delar av förslaget och införliva dem med Utlänningsnämndens sätt att fungera under en övergångsperiod.

Låt mig däremot påpeka att Migrationsverkets beslut i första instans är basen i beslutsprocessen i asylärenden men inte har varit föremål för det förslag som Lagrådet tittade på. Det finns problem också med beslut i första instans, och därför är det rimligt att hela instansordningen vid beslut i asylärenden ingår i en översyn.

Det finns delar av utlänningslagen som är problematiska redan i dag, som är illa lämpade redan i dag och som blir omöjliga att använda i en ny instansordning. En sådan del är bedömningen av humanitära skäl. Här finns två problem. Dels är lagen mycket oklar om vilka skäl det egentligen är fråga om. Det fastställs genom praxis. Dels skulle regeringen enligt det förslag man lämnade till Lagrådet kunna överpröva domstolars prejudikatsbeslut vid fastställande av humanitära skäl. Regeringen skulle nämligen i förordning kunna besluta om vad som anses vara humanitära skäl, men också kunna göra det efter att en domstol hade fastställt praxis. Enligt min mening är detta rättsosäkert. Så kan vi inte ha det.

Prejudikatsformandet är det område där Lagrådets kritik mot regeringens förslag om användning av förvaltningsdomstolar är som allvarligast. Man påpekar att kammarrätten inte är uppbyggd för att skapa prejudikat. Man menar också att rättens sammansättning blir för svag vid prejudicerande mål och att domare under utbildning och domare utan större erfarenhet av utlänningsärenden kommer att kunna tjänstgöra när de viktigaste besluten, prejudikatsbesluten, fattas. Lagrådet har uppmanat oss politiker att fortsätta se över den här frågan. Så bör också verkligen ske. Det vill jag poängtera.

Att prejudikatsbildningen sker på bästa tänkbara sätt är nämligen en grundläggande rättssäkerhetsfråga, och rättssäkerheten var det grundtema som gjorde att vi bad att få den här debatten.

Den som intresserar sig för rättssäkerheten i asylärenden bör intressera sig för vad som händer i enskilda fall, som det vi tidigare diskuterade om Migrationsverket. Men uppgiften är mycket vidare än så. Det handlar om att få en väl fungerande lag och instansordning. Därför menar jag att en parlamentarisk utredning bör tillsättas av regeringen för att se över hela utlänningslagen och i ett sammanhang därmed också förnya och modernisera instansordningen.

Låt mig, herr talman, skicka med statsrådet att den fråga som särskilt bör uppmärksammas är hur FN:s barnkonvention tillämpas. När barn far psykiskt illa, försöker begå självmord eller försvinner från förläggningar

är någonting allvarligt snett i Sverige. Att svenska staten inte vet vart ett större antal barn som försvunnit från förläggningarna har tagit vägen är plågsamt. Vi vet att det bara i fjol försvann ett femtiotal barn, vars liv i dag vi inte vet någonting om. Det finns en betydande oro för att de används i sexhandel eller utnyttjas på annat sätt. Den frågan bör särskilt ingå i den – som jag hoppas – förestående översynen av lagen.

Prot. 2002/03:24
27 november

*Särskilt anordnad
debatt om asyl- och
flyktingpolitiken*

Anf. 3 ERIK ULLENHAG (fp):

Herr talman! Det var en tid när Europas länder övergick från att riva gränser mellan nationer till att bygga murar mot omvärlden. I stället för att skapa en gemensam, human asylpolitik koncentrerade sig Europas ministrar på att tala om så kallad olaglig invandring och att prata om det fåtal asylsökande som begår brott. Successivt skärptes varje lands flyktingpolitik. Strategin var att hoppas kunna övervältra ansvaret på någon annan. I takt med att flyktingpolitiken skärptes berikades flyktingsmugglarna, och varje vecka kablades TV-bilder ut på båtar och containrar i vilka människor dött under fruktansvärda förhållanden i jakten på ett bättre liv. Sverige och Europa svek sitt humana uppdrag. Låt oss aldrig göra om det misstaget.

I värsta fall kan det anförandet hållas i den här kammaren om 15 eller 20 år. Europas länder och Sverige står inför ett vägskäl när det gäller vilken flyktingpolitik vi vill föra framöver. Land efter land har gjort det svårare för människor som söker sin fristad att över huvud taget lämna in sin asylansökan. Under åtta år av socialdemokratiskt styre har flyktingpolitiken skärpts gång på gång.

Transportörsansvar har införts – först i Sverige och sedan på europeisk nivå – vilket innebär att vi överlåter asylprövning på privata reseföretag. Vi för en viseringspolitik som gör det oerhört svårt för de människor som bor i Sverige att hålla kontakt med anhöriga i andra länder. Vi har handläggningstider som är så långa att människor bryts ned. I många fall är de psykiska problemen på grund av de långa handläggningstiderna i Sverige större än de som beror på det man har drabbats av tidigare.

Vi har ett system där barn får mycket illa. Sten Tolgfors var inne på det. Barn försöker begå självmord. Barn försvinner. Det är inte ofta som man bryter mot barnkonventionen på ett så graverande sätt som när det gäller flyktingpolitik.

När vi fick Lagrådets yttrande hickade många till. Vad hände? Idén att gå över från utlänningsnämnd till domstol blev fullständigt sågad. Vad det egentligen handlade om var att den lagstiftning vi har i Sverige fick väldigt stark kritik. Man säger att svensk utlänningsrätt gör att vi i princip har en skönsmässig prövning av enskilda asylfall. Vi har en situation där en flicka som riskerar att bli blind ska kastas ut ur Sverige, för det finns inte plats för henne här.

Folkpartiet har ett mycket tydligt alternativ till den flyktingpolitik som nu bedrivs. Det är inte så att vi med nödvändighet måste följa med i någon europeisk trend. Det är inte så att strömmen asylsökande just nu är så enorm, även om den har ökat sedan förra året. Man kan jämföra med början av 1990-talet, när Folkpartiet styrde flyktingpolitiken i Sverige. Då hade vi betydligt fler asylsökande som kom hit.

För oss handlar det om att se över lagstiftningen och att se till att begreppet ”humanitära skäl” verkligen får innebära humanitära skäl. Det

ska inte behöva krävas upprepade självmordsförsök eller en dödlig sjukdom som man inte kan få vård för i hemlandet för att man ska få stanna. Vi vill se över hur man kan få stanna på grund av könsgrundad förföljelse. Det ska man i och för sig kunna enligt lagens bokstav i dag, men man får det alltför sällan. Vi vill se över utlänningslagens portalparagraf, som handlar om barnets bästa. Den låter stark, men barnets bästa kan få stå tillbaka på grund av samhällets intresse av att reglera invandringen. Och det händer gång på gång.

Det handlar om att verkligen försöka korta handläggningstiderna. Det gläder mig att Jan O Karlsson och regeringen talar om problemet med de långa handläggningstiderna. Men nu har Socialdemokraterna faktiskt styrt detta land och flyktingpolitiken under åtta år, och man bär också ett mycket stort ansvar.

Vi anslår extra medel. I morse kunde vi höra att det är vad Migrationsverket behöver för att kunna få ned handläggningstiderna. Vi vill gå vidare i arbetet med att lägga ned Utlänningsnämnden och föra över dessa ärenden till en domstolsprocess. Vi tänker ta Lagrådets kritik på stort allvar, men i längden är det bättre att den som söker asyl i Sverige får samma möjlighet att göra sin talan hörd som den som är åtalad för att ha snattat.

Vi vill göra det möjligt för den som kommer till Sverige och väntar på asyl att få arbeta från första dagen. Det är oerhört nedbrytande att gå sysslolös på en flyktingförläggning. Vi menar också att svensk flyktingpolitik de sista åren har fungerat så dåligt att vi vill ge amnesti åt de flyktingar som i dag gömmer sig. Vi tänker för sällan på dem, men runtom i vårt land finns det barn som inte kan gå i skolan och inte har socialt skyddsnet för att de flyr risken att bli utkastade ur landet.

Vi vill ta emot fler kvotflyktingar, och vi vill öka stödet till UNHCR. Framför allt vill vi sätta tryck på regeringen, så att man står upp och är humanitetens röst i Europa och inte gömmer sig bakom andra länder. Jag blir rätt oroad när man talar om en europeisk utveckling av flyktingpolitiken och att Sverige måste anpassa sig. Det innebär en successivt hårdnande flyktingpolitik, och vi försöker gömma oss bakom någon annan.

Jag är mycket oroad över vad som har hänt sedan valdagen. Mycket av det jag har talat om hittills har handlat om historia. Men vad har migrationsministern ägnat sig åt sedan valdagen? Jo, det stora huvudnumret är att tala om ryska asylsökande i Sverige, de ryska asylsökande som begår brott. Vilken signal sänder det ut? Tror inte migrationsministern att de allra flesta som hör detta drar slutsatsen att Sveriges flyktingminister gör ett huvudnummer av det fåtal som begår brott? Ja, då är väl rätt många av de asylsökande som kommer till Sverige brottslingar?

Vi ser hur tunga socialdemokrater runtom i landet, i Göteborg och i Malmö, säger: Nu får det vara nog, vi kan inte ta emot mer flyktingar därför att vi har misslyckats med integrationspolitiken.

Regeringens lösning i det läget är inte att ta krafttag i fråga om integrationspolitiken, utan regeringens lösning är, om jag förstod Jan O Karlsson rätt när jag hörde honom i radion i morse, att se till att flyktingar ska tvångsplaceras i stället för att ha en egen större frihet.

Jag såg för ett par veckor sedan ett debattprogram på TV som handlade om flyktingbarn som har försvunnit från flyktingförläggningar runtom i Sverige. Förra året handlade det om 87 barn. I år har det hittills

försvunnit 58 barn. I det programmet gav man beskedet att Jan O Karlsson under hela hösten inte hade tid att diskutera de försvunna flyktningbarnen. Vardagen onsdag under hela hösten var Jan O Karlsson upptagen med någonting annat. Och det som han verkar vara upptagen med är att fokusera på det fåtal som begår brott.

Herr talman! Det behövs en radikal omläggning av svensk flyktingpolitik i riktning mot humanitet och solidaritet.

Anf. 4 SVEN BRUS (kd):

Herr talman! Sverige har av tradition stått upp för en generös flyktingpolitik, och den hållningen har ett brett stöd också här i riksdagen. Att invandringen till Sverige ska vara reglerad är alla riksdagspartier också överens om. Inom ramen för dessa förhållningssätt finns det anledning att vara kritisk mot hur denna politik tillämpas i dag och arbeta för en förbättring. Det arbetet måste i hög grad ske i nära samarbete med övriga länder i EU. Vi kristdemokrater är positiva till en harmonisering av den europeiska flyktingpolitiken, men vi anser också att det är Sveriges uppgift att verka för att de minimikriterier som diskuteras till exempel av ministerrådet görs mer generösa och att flyktingbegreppet vidgas i Europa.

Detta är ett politikområde som har en förmåga att beröra känslor från olika utgångspunkter. Någon tycker att svensk flyktingpolitik är för generös, någon annan tycker att den är alltför restriktiv. Denna debatt måste vi naturligtvis få föra i ett öppet samhälle. Vi som representerar de demokratiska partierna med en humanistisk människosyn måste engagera oss – lyssna, ta människors frågor på allvar, men också påverka opinionen. Myter ska mötas med öppenhet, rädsla med upplysning och okunskap med fakta. Genom denna målmedvetenhet kan vi skapa ett tryggt samhälle både för oss som bor här och för dem som vill komma hit och har anledning att göra det.

Herr talman! Det kanske allra viktigaste ämnet i denna debatt gäller barnen. Det gäller främst de barn som kommit ensamma hit till Sverige. Det är svårt att föreställa sig det trauma som ryms i att barn är på flykt ensamma. Redan ett sådant barn är ett för mycket. Men nu ser vi att strömmen till Sverige av ensamkommande asylsökande barn har ökat under 90-talet. Låt oss självkritiskt konstatera att vi inte har klarat av att ta emot dessa barn på ett acceptabelt sätt. Vi har inte kunnat garantera deras rättssäkerhet, och vi har inte kunnat uppfylla FN:s barnkonvention då det gäller barns trygghet.

Bilderna är skrämmande. Det är barn i djup kris. I ordets absolut rätta bemärkelse är det fråga om utsatta barn. Det handlar om självmordsförsök, sexuella övergrepp och barn som helt enkelt har försvunnit utan att kunna spåras. Det är lätt att föreställa sig det pådrag och den uppmärksamhet som ett försvunnet barn från vanliga trygga svenska miljöer i hem och skola skulle kunna innebära. Det kan väl inte vara så att vi upprörs mindre och engagerar oss svagare för dessa barn som är på flykt?

Aktuell statistik från Migrationsverket visar att ensamkommande barn får vänta på beslut under närmare åtta långa månader. För ett år sedan var väntetiden sex månader, och redan det är naturligtvis en oacceptabelt lång tid, och nu går alltså utvecklingen åt fel håll. Här måste vi gemensamt arbeta för att tidsfristen för beslut som gäller ensamma barn

Prot. 2002/03:24
27 november

*Särskilt anordnad
debatt om asyl- och
flyktingpolitiken*

sätts till tre månader, vilket Rädda Barnen i dagarna har föreslagit. Detta kräver förvisso resurser, men om någon eller några ska prioriteras så är det barnen. Jag undrar om statsrådet är beredd att här och nu uttala en ambition att göra denna förändring i utlänningslagen som garanterar barn rätt till avgörande beslut inom tre månader.

Barnombudsmannen har föreslagit att ensammas asylsökande barn ska få en företrädare utsedd inom 24 timmar efter det att barnet anlänt och att denna person ska få en form av vårdnadsansvar för barnet. Vi kanske kan gå ännu längre genom att snabbt familjehemsplacera dessa barn. Ett familjehem skulle knappast dröja med att anmäla till exempel ett försvinnande.

Migrationsverket och Socialstyrelsen har sedan i somras arbetat med förändringar i mottagandet av dessa barn. Bedömningen är att det kommer att krävas ett femtontal kommuner som har en speciell kompetens på detta område och som tecknar avtal med verket om att ordna ett mottagande med hög kvalitet och med den trygghet som barnen har rätt att kräva. Det handlar om sjukvård, inte minst psykiatri, och om att snabbt koppla in gode män med rätt utbildning så att barnets trygghet och intressen kan tillgodoses.

Jag vet att statsrådet inte deltar aktivt i detta arbete, men jag undrar ändå om statsrådet tycker att det går tillräckligt snabbt. När svenska barn får illa griper sociala myndigheter in omedelbart, samma dag om det behövs. När svenska barn försvinner spårlöst organiseras skallgångskedjor samma dag. Jag vet att det tar tid att komma överens mellan myndigheter, jag vet att det är en process som pågår och som kanske måste pågå, och jag vet att statsrådet inte styr allt från sitt tjänsterum på UD. Men det finns ändå ingen tid att förlora. Läget är akut, och barnen kan inte vänta.

Herr talman! Det finns också skrämmande exempel på övergrepp mot dessa barn från personer i de verksamheter och i de sammanhang som är satta att garantera deras trygghet. Det är naturligtvis fullkomligt vidrigt och måste förebyggas genom en förstärkt kontroll av bakgrunden hos de personer som får uppgiften att arbeta med barnen. Än en gång: Anser statsrådet att de ensamkommande barnens situation är tillfredsställande? Om den inte är det, vilket jag tror att vi är överens om att den inte är: Vad kan vi göra ytterligare tillsammans för deras trygghet?

Herr talman! Enligt Amnesty, UNHCR och RFSL är myndigheternas landinformation bristfällig när det gäller kunskap om homosexuella. Det händer att man till exempel har avslagit en asylansökan för att personen i fråga dröjt för länge med att lämna in ansökan eller för att personen i fråga först när han eller hon har kommit hit vågar visa sig öppet homosexuell. Därmed har man inte ansetts trovärdig. Detta visar på en svag förståelse för hur dessa människor beter sig när de flyr från ett land där homosexualitet är straffbar. På grund av egna skamkänslor, kanske, och rädsla för repressalier kan det vara svårt att berätta för utomstående, och särskilt för myndigheter, om sin situation. Även när det gäller förföljelse på grund av kön finns motsvarande problem. Den utredning som tillsatts för att se över detta skulle ha varit färdig i oktober detta år. Jag undrar om statsrådet här skulle kunna ge besked om hur det har gått med denna utredning och när det kommer förslag till lagändringar och ändrade tillämpningar på detta område.

Herr talman! Jag ska senare i debatten be att få återkomma till frågorna om processordningen och några andra aspekter.

Prot. 2002/03:24
27 november

Anf. 5 ULLA HOFFMANN (v):

Herr talman! ”Envar har rätt att i andra länder söka och åtnjuta fristad från förföljelse.” Så lyder artikel 14 i deklarationen om mänskliga rättigheter. Asylrätten som den är formulerad i deklarationen i artikel 14 är absolut. I Genèvekonventionen, som kom 1951, anges vem som ska räknas som flykting. Därefter har Sverige, bland många andra länder, ratificerat ett antal internationella konventioner på asylrättens och flyktingpolitikens område.

”Envar har rätt att allestädes erkännas som person i lagens mening” lyder artikel 6 i samma deklaration om mänskliga rättigheter. Sverige liksom många andra demokratier eftersträvar ett rättssäkert samhälle. Enligt deklarationen om mänskliga rättigheter ska den rättssäkerheten tillerkännas alla som vistas i Sverige. Mitt inlägg kommer att handla om rättssäkerheten i asylprocessen ur flera perspektiv.

För ungefär ett år sedan gav en enig riksdag regeringen i uppdrag att återkomma med ett förslag om hur rättssäkerheten i asylprocessen ska kunna stärkas, nämligen att Utlänningsnämnden ska läggas ned och ersättas med förvaltningsdomstolar. På det förslag som regeringen lade fram har Lagrådet reagerat och hävdar att rättsosäkerheten i stället blir större om Utlänningsnämnden läggs ned. Jag ska inte vidare kommentera Lagrådets yttrande, men jag vill här deklarera att jag tycker att Lagrådet har fel på många punkter. Vi anser att en rättssäker asylprocess bygger på ett tvåpartsförfarande mellan två jämbördiga parter. En förutsättning för det är att Utlänningsnämnden läggs ned och ersätts med förvaltningsdomstolar.

Herr talman! I proposition 1988/89:86 anges att det finns två skäl till att bevilja uppehållstillstånd på en ny ansökan. Den ena är att utlänningen har rätt till asyl enligt tredje kapitlet och den andra är ”att det annars föreligger synnerliga skäl. Härmed avses mycket starka skäl av humanitär art, t.ex. om det föreligger en risk för självmord eller om ett avlägsnande annars skulle medföra allvarlig fara för utlänningens liv eller hälsa.” Det är klart och tydligt: Om det föreligger risk för självmord är det ett starkt skäl för uppehållstillstånd.

I proposition 1996/97:25 står vad gäller humanitära skäl: ”Den praxis som utvecklats när det gäller tillstånd av sådana skäl bör ligga fast.” Även det är lika klart och tydligt. Praxis ligger fast. Risk för självmord är ett starkt skäl för uppehållstillstånd.

Med jämna mellanrum ger några av Utlänningsnämndens ordförande ut en kommentar till utlänningslagstiftningen. Den tjänar som ett hjälpmedel för dem som använder lagen i sitt arbete, bland annat migrationsmyndigheterna, och underlättar arbetet såtillvida att man själv slipper läsa förarbetena, vilket också innebär att man litar på att lagkommentarerna återger lagen och förarbetena korrekt.

I sjätte upplagan av utlänningslagen med kommentarer från 1999 och av ordförandena Wikrén och Sandesjö vid Utlänningsnämnden står också mycket riktigt vad gäller humanitära skäl en hänvisning till förarbetena från 1988/89. Det står: ”Som exempel på synnerliga skäl av humanitär art anges där det finns risk för att utlänningen begår självmord” och så

*Särskilt anordnad
debatt om asyl- och
flyktingpolitiken*

vidare. I sjunde upplagan av samma bok av samma författare, rykande färsk från tryckeriet, har däremot risken för att utlänningen begår självmord som ett synnerligt skäl av humanitär art helt tagits bort. Det som riksdagen beslutat först en gång och sedan, när man sett hur praxis utvecklats, slagit fast en gång till har nu ändrats av utlänningslagens uttolkare vid Utlänningsnämnden. Med vilken rätt ändrar två ordförande vid Utlänningsnämnden lagstiftarens intentioner? Med vilken rätt har risken för självmord plockats bort som en anledning till uppehållstillstånd av humanitära skäl? Vad innebär det för rättssäkerheten när två tjänstemän vid en myndighet dribblar bort lagstiftarens intentioner?

Herr talman! När utlänningslagen ändrades 1997 tillfördes en särskild bestämmelse om förföljelse på grund av kön eller homosexualitet. Eftersom praxis ganska snart utvecklades till att skyddsgrunden endast handlade om flickor och kvinnor som riskerade könsstympning drev vi i förhandlingar med regeringen att migrationsmyndigheterna skulle utarbeta riktlinjer för handläggarna och att personalen skulle utbildas i hur kvinnors asylskäl kan ta sig ut. Riktlinjerna är utarbetade och är på det hela taget acceptabla om de fylls med innehåll i en utbildning. Trots detta läser vi i dag, två år senare, avslagsmotiveringar som är horribla. En politiskt aktiv kvinna från Bangladesh utsattes för en gruppvåldtäkt av fem män från regeringspartiet som fortsatte att hota henne efteråt om hon polisanmälde våldtäkten. När hon trots det gick till polisen vägrade man att ta upp anmälan eftersom det var företrädare för regeringspartiet som våldtagit henne. I sitt avslag skriver Migrationsverket, vilket också stöds av Utlänningsnämnden, att de ifrågasätter att gruppvåldtäkten var beordrad av myndigheterna och att det var enskilda meningsmotståndare som våldtagit henne. Det föll inte vare sig verket eller nämnden in att denna gruppvåldtäkt var ett led i en politisk förföljelse på samma sätt som de systematiska gruppvåldtäkterna under kriget i forna Jugoslavien var.

Riktlinjerna, som har utarbetats av Migrationsverket, sitter i handläggarnas handbok. Vad innebär det för rättssäkerheten att de inte följs eller att handläggarna inte fått utbildning i vad som är kvinnors asylskäl? Vad innebär det för rättssäkerheten i asylprocessen att vare sig Migrationsverket eller Utlänningsnämnden i sina regleringsbrev fått i uppdrag att redovisa hur de arbetar med FN-konventionen om avskaffande av all diskriminering av kvinnor? Tortyrkommittén har gång efter gång påpekat i sina motiveringar när de fällt Sverige att Migrationsverket inte intervjuar kvinnor och män skilda åt. Tortyrkommittén har också gång efter gång påpekat att migrationsmyndigheterna inte ska förutsätta att en våldtagen kvinna ska berätta allt hon varit utsatt för vid första intervjun och att man inte sedan, när hon väl berättar, ska hävda att hon trappar upp sin berättelse. Detta står i handboken. Varför används den inte? Varför får handläggarna inte utbildning? Varför står det inte något om kvinnors asylskäl i regleringsbreven till myndigheterna? Och hur långt, statsrådet Karlsson, har utredningen om att vidga tolkningen av Genèvekonventionen till att omfatta kvinnors asylskäl kommit?

Till sist: Statsrådet nämnde i sitt anförande problemet med de asylsökande som inte kan styrka sin identitet. Jag vill ställa frågan: Hur ska till exempel irakiska kurder som kommer och söker asyl i Sverige kunna styrka sin identitet när de inte ens kan ta sig till Bagdad för att skaffa sig

ett pass, utan det är nödvändigt för dem att försöka ta sig ut ur landet för att kunna söka asyl? Hur ska de kunna styrka sin identitet?

Jag vill också be statsrådet fundera över hur en asylsökande ska bete sig genom att till exempel granska Migrationsverkets beslut. Om asylsökande inte har pass får de inte stanna, för då är de identitetslösa. Har de pass anses det vara ett bevis för att de inte har några problem i hemlandet och att de har kunnat lämna det.

Anf. 6 BIRGITTA CARLSSON (c):

Herr talman! Centerpartiet begärde för några veckor sedan en debatt på grund av att vi sett ytterligare exempel på hur rättstryggheten i vårt land satts ur spel för dem som söker asyl i Sverige. Vi har fått en upprörande rapport om fall där Migrationsverket och polisen samarbetat i syfte att gripa asylsökande med avvisningsbeslut. Det har skett vid ett antal tillfällen att asylsökande med avvisningsbeslut lurats till möten som egentligen bara haft till syfte att få den asylsökande gripen av polis. Detta är inte värdigt en rättsstat som Sverige.

Att de asylsökandes tilltro till Migrationsverket försvagas ytterligare är allvarligt. Migrationsverket framstår i deras ögon som en utkastare med uppgift att hindra flyktingar att få uppehållstillstånd, inte som en opartiskt prövande myndighet. Om asylsökande och invandrare förlorar tilltron till myndigheternas opartiskhet försämras samarbetsviljan, bedömningen av asylärenden försvåras och samtidigt byggs mentala hinder upp för hela integrationsprocessen.

Den svenska rättsstatens stolta tradition bygger på att en myndighet gör det som åligger myndigheten. När Migrationsverket agerar hemlig polis åt polisväsendet innebär det att myndigheternas roller blandas samman. Därmed blir också de berörda människornas rättigheter och skyldigheter otydliga, och rättssäkerheten sätts ur spel.

Vi i Centerpartiet är mycket oroade av denna utveckling. Det är ju allvarligt nog som det är. Om individernas rättigheter på detta område naggas i kanten i "statsnyttans namn" och det får passera utan anmärkning finns det naturligtvis anledning att frukta en uppluckrad rättssäkerhet också på andra områden. Vi har i dag en stark maktkoncentration till regeringens inre kretsar. Den maktkoncentrationen måste balanseras med bland annat starka och oberoende myndigheter. Stödet för och tilltron till myndigheterna är direkt beroende av medborgarnas tilltro till att de lyder rättsstatens principer.

Det är av detta skäl som Centerpartiet i sin begäran om denna debatt önskade att det skulle handla om rättssäkerheten i en vidare mening.

Herr talman! De växande köerna och de långa handläggningstiderna är de största orosmolnen vid behandlingen av asylärenden. Det är fortfarande långt till målet om sex månaders handläggningstid. Den strävan efter en förbättrad rättssäkerhet i processen som samtliga riksdagspartier ställt sig bakom riskerar, om intet görs, att förlänga handläggningstiden ytterligare.

Barn och ungdomar tvingas av olika anledningar på flykt. En del av dem hamnar i vårt land. Många av dem kommer ensamma, utan anhöriga. Under förra året kom inte mindre än 461 ensamma barn till vårt land. Bland dessa finns det barn som inte har vare sig språk eller identitet. Tänk att inte ha ett språk, att inte ha en identitet, att inte ha en kultur

Prot. 2002/03:24
27 november

*Särskilt anordnad
debatt om asyl- och
flyktingpolitiken*

och att inte höra hemma någonstans! Det är inte svårt att tänka sig in i de här barnens desperation och övergivenhet.

I Sverige har de fått ett mottagande som ofta måste kallas undermåligt. En del av bristerna har åtgärdats. Men vissa problem fortsätter att öka trots att företrädare för bland annat Centerpartiet upprepade gånger lyft dem till debatt i kammaren. Barn försvinner – bara i år, som flera här tidigare nämnt, närmare 60 barn – och barn får vänta alldeles för länge på besked om de får stanna eller inte. Barn, ofta de psykiskt mest utsatta och skadade bland de asylsökande, möter otillräckliga insatser för att få hjälp med sina smärtsamma upplevelser.

Handläggningstiderna för ensamkommande barn har ökat ytterligare. Rädda Barnen instämmer, som också nämnts tidigare här, i kraven på starkt förkortade handläggningstider just för ensamkommande barn. Förslaget var ju att handläggningstiden skulle vara maximalt tre månader.

Herr talman! Det är dags för migrationsministern att nu se till att de ansvariga myndigheternas behandling av asylsökande barn kvalitetssäkras. En väg att minska den psykiska pressen för de ensamkommande barnen är att låta dem slippa vistelse i flyktingförläggningar och att de i stället direkt får en placering i familjehem ute i kommunerna.

Herr talman! Det går inte att komma ifrån att ett av skälen till att det är ett så stort tryck på asylmottagandet i Sverige är att andra länder i Europa inte tar sin del av ansvaret. Om alla länder i EU tar sin del av ansvaret får vi en mer hanterlig uppgift i varje enskilt land. Då räcker resurserna för att genomföra snabba men rättssäkra prövningar.

Därför är en av regeringens viktigaste uppgifter inom migrationspolitiken att med kraft driva den svenska linjen om ett generöst och humanistiskt flyktingmottagande i *hela* Europa. Det vore mycket olyckligt om den europeiska flyktingpolitiken blev en anpassning till länderna med den lägsta ambitionsnivån, för då finns risken att de får rätt som varnat för "Fästning Europa".

Det europeiska perspektivet frånhänder inte den svenska regeringen dess ansvar för att situationen i Sverige fungerar – med kortare handläggningstider och en öppnare handläggning. Tvärtom måste Sverige även i fortsättningen vara ett föredöme för att vi med trovärdighet ska kunna kräva att andra länder tar sitt ansvar.

Anf. 7 KERSTIN-MARIA STALIN (mp):

Herr talman! Kamrater och åhörare! På den tiden då jag arbetade som barnavårds- och mödravårdscentralpsykolog träffade jag många familjer som väntade på att få uppehållstillstånd. Det var en lång väntan och mycket svåra påfrestningar. Familjerna behövde mycket stöd.

Nu efteråt har jag tänkt: Tänk om jag hade haft den kunskap som jag nu har. Då hade jag mycket bättre vetat vart jag skulle skicka intyg och hur jag skulle skriva intyg. Alla de familjer som jag hade kontakt med har faktiskt så småningom fått uppehållstillstånd. Jag glömmer aldrig ett telefonsamtal som jag en julafton fick från en mamma som berättade att hon fick stanna i Sverige.

Men någonting har hänt i Sverige. Min kollega som efterträtt mig på barnavårdscentralerna i Borlänge känner en familj från Turkiet. Det handlar om fyra barn och deras faster. Fastern är 40 år och änka. Hela

hennes familj har flyktingstatus. Det fick de i början av 1990-talet då Sverige fortfarande hade en humanistisk flyktingpolitik. Den här fastern har fungerat som extramamma för sin brors barn. Barnens mamma är mycket sjuk. Nu är fastern utvisad. En femårig pojke, som min kollega känner, är mycket illa däran.

Någonting har hänt i svensk flyktingpolitik. Vad är det fråga om? Är det fråga om pengar eller om EU, eller är det fråga om rädsla eller vad annat? Och vad har hänt med begreppet humanitära skäl?

Jag fick en chock när jag kom in i riksdagen och fick veta att ordet humanitär inte betyder humanitär. Jag ska läsa upp något som alla i denna kammare, hoppas jag, kan utantill men som jag ändå läser upp.

Enligt 1 kap. 1 § andra stycket utlänningslagen ska i fall som rör ett barn särskilt beaktas vad hänsynen till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver. Barnets bästa tillgodoses bland annat genom möjligheten att bevilja uppehållstillstånd av humanitära skäl. Enligt uttalanden i förarbetena bör de humanitära skälen kunna vara av något mindre allvar och tyngd för att uppehållstillstånd ska beviljas när barn berörs.

Detta är den så kallade portalparagrafen om barnets bästa, som Utlänningsnämnden säger sig vilja följa. Det är bara det att ordet humanitär inte betyder humanitär och vad vi normalt menar med ordet humanitär. Till nämnda paragraf hör dessutom en propositionstext om att detta dock inte innebär att det i varje enskilt fall som rör ett barn ska bortses från andra omständigheter som kan ha betydelse för prövningen.

Med den sista meningen viftar Utlänningsnämnden bort portalparagrafen om barnets bästa och därmed även barnkonventionen.

Statsrådet talar om några få svenskar som störs av så kallade illegala flyktingar – vi måste ta hänsyn till dessa få plågade svenskar. Han säger också att den illegala invandringen skadar vårt asylsystem.

Jag anser att det som riktigt skadar vårt asylsystem är sättet att behandla flyktingbarn. Det är en stor skandal till exempel att ensamkommande barn behandlas så illa.

Rädda Barnen har länge kritiserat de stora bristerna i det svenska mottagandet av ensamkommande barn och har inför den här debatten skickat brev till statsrådet. Vi har alla fått kopior.

Statsrådet talar också om Österrike och Schweiz och säger att Sverige nu ska fortsätta att påverka andra länder till en mer human flyktingpolitik men som det varit hittills är det inte sant.

Under de senaste två åren har jag pekat på och kritiserat målen för den svenska flyktingpolitiken – målen i budgetpropositionerna till exempel. Jag har pekat på hur målet om rättssäkerhet och rättvisa har flyttats ned och ersatts av ett annat mål: harmonisering med EU.

I stället för att baxa andra länder till mer human flyktingpolitik går Sverige med på att till exempel skärpa Dublinkonventionen. Regeringen kör över riksdagen om transportörsansvaret, och Utlänningsnämnden ändrar en utmärkt utlänningslag med en praxis som gör att den inte längre är utmärkt.

Jag vill instämma med Ulla Hoffmann om det hon sade om de mänskliga rättigheterna, Genèvekonventionen och barnkonventionen. Det här är någonting som vi måste kunna ta på allvar så att det inte bara blir floskler.

Prot. 2002/03:24
27 november

*Särskilt anordnad
debatt om asyl- och
flyktingpolitiken*

Anf. 8 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Herr talman! Till att börja med skulle jag vilja säga någonting om den fråga som Sten Tolgfors ställde om samarbetet mellan Migrationsverket och polisen vad gäller verkställigheten av lagakraftvunna avvsningsbeslut. Det formas också till en kommentar till Birgitta Carlssons iakttagelser i samma fråga.

Jag måste vara utförlig här. Grunden för verkställigheten – det handlar om verkställigheten av flyktingpolitiken – är att vi har gjort en väldigt viktig förändring. För övrigt gjordes den långt innan jag fick ansvaret. Man flyttade över ansvaret för verkställigheten från polisen till Migrationsverket för att ha en helhetssyn också på denna del av vår flyktingpolitik. Det är många praktiska saker som ska ordnas i samband med att en person har fått avslag på sin asylansökan. Det är inte *asylsökande* vi talar om, utan det är avgjorda frågor. Det är människor som har fått sin fråga avgjord. Det är människor som säkerligen har haft i egna ögon goda skäl, men i vår lags mening har de inte haft tillräckliga skäl för att få stanna här, och då verkställs beslutet. Till en mycket stor del sker återvändande självmant. Migrationsverket står de här människorna bi för att de ska få ett värdigt återvändande till det land de kommer ifrån.

Låt oss ta den europeiska jämförelsen, för vi för denna diskussion också i ett europeiskt perspektiv. Mina kolleger runt bordet i flyktingministerrådet har i genomsnitt en verkställighetsprocent på tolv. 12 % av avgjorda ärenden i våra 14 samarbetsländer verkställs i verkligheten. I Sverige är motsvarande siffra 70 %. Vi har faktiskt i europeiskt perspektiv en betydligt mer human situation i det här sammanhanget. Var och en förstår ju vad som döljer sig bakom dessa 12 %, nämligen fruktansvärda förhållanden med människor som lever fullständigt rättslösa i det land där de inte har fått rätt att stanna men där de fortfarande finns kvar.

Det är ett par fall där det har visat sig – i medierna har det beskrivits som polisfallor – att Migrationsverket har gjort fel. Man har använt samarbetet med polisen, för polisen används i fall där det inte är fråga om ett självmant återvändande. Där har man nu infört mycket strama och strikta regler för hur det ska gå till. Men i två av de i medierna återgivna fallen har Migrationsverket gjort fel. I det ena fallet har man just underrättat polisen innan man fattade beslutet, det får man inte göra, och det ska man inte göra. Det har Migrationsverket gjorts uppmärksam på. Men man har nu skärpt och tydliggjort reglerna och ansvaret för att övervaka dessas efterlevnad. Där har man alltså kommit till ett positivt resultat.

Den andra frågan gäller ny instans- och processordning. Där håller vi nu på med samtal. Alla sju partier är ju överens om att processen inte får stanna på grund av Lagrådets kritik i sitt remissvar.

Till Sten Tolgfors vill jag säga att jag är fullt på det klara med regeringens ansvar, men jag kan inte underlåta den iakttagelsen att hela den politiska lösningen och hela det arbete som har bedrivits med mig som ansvarig har grundats på en fullständig enighet. Vi har arbetat igenom hela lagrådsremissen i socialförsäkringsutskottet. Produkten av vår gemensamma ansträngning, som regeringen naturligtvis hade det fulla ansvaret för, förelåg den 8 juni. Sten Tolgfors parti har inte under den gångna femmånadersperioden saknat möjligheten att uttala sig om detta. Det har också uttalat sig väldigt ofta i olika flykting- och migrationspoli-

tiska sammanhang – men inte ett enda ord av den kritik som nu i efterhand kommer fram! Det tycker jag är anmärkningsvärt.

Jag delar många av Sten Tolgfors iakttagelser om vilka slutsatser vi ska dra, och jag har i de samtal som jag har haft med så gott som alla partier märkt en tydlig och mycket konstruktiv inställning, att vi nu inte får stanna upp i processen utan måste fullfölja den.

När det gäller Erik Ullenhags syn på EU-samarbetet och Sverige blir jag lite orolig. Det är viktigt – och där delar jag helt Birgitta Carlssons karakteristik av Sveriges uppgift i EU-samarbetet – att vi inte ska harmonisera oss nedåt. Där är jag rädd att fru Stalin har missförstått vårt arbete lite grann. Tvärtom måste vi försöka att med all kraft få in våra värderingar och humanitet i den samordnade europeiska politiken och lyfta andra länders åtaganden så att inte en alltför stor del faller på oss. Här har jag, Erik Ullenhag, i tidigare debatter kunnat räkna med ett mycket starkt stöd från Folkpartiet. Partiets partisekreterare Johan Pehrson var i kammaren i våras mycket tydlig med att Folkpartiet står bakom regeringen vad gäller just den inriktning som jag angav i mitt inledningsanförande i dag. När det gäller det praktiska arbetets inriktning, som jag redogjorde för i EU-nämnden i fredags, fick jag från Folkpartiets representant en oreserverad honnör för de insatser som Sverige har gjort för att förbättra flera av direktiven.

Jag blir lite skakad av att jag, efter att ha kunnat räkna med ett kraftfullt stöd av detta mycket större Folkparti, nu får höra andra signaler från Erik Ullenhag.

Sverige noterade en mycket stor framgång vid toppmötet i Sevilla i våras med att slå tillbaka den repressiva bestraffande hållning som flera länder hade. Vi lyckades sätta stopp för den och i stället få en tidtabell för vårt fortsatta arbete.

Jag ska återkomma till Sven Brus, min repliktid är begränsad och jag har ganska många att besvara. Jag ska återkomma med svar till framför allt Sven Brus om arbetet på att flyktingskäl också ska gälla för sexuell läggning och konststillhörighet. Det pågår ett arbete, det går parallellt i EU, och det går bättre i EU än vad vi tidigare räknat med.

Jag får återkomma till Ulla Hoffmann i en kommande replik om hur man utreder kvinnovåld. Vi har faktiskt en lösning på gång som jag tror kommer att tillfredsställa Ulla Hoffmann.

Avslutningsvis vill jag säga något om min vilja att diskutera ensamkommande barn och barn som försvinner. Vi har haft några stora debatter i riksdagen. Jag deltar regelbundet i meningsutbyten om detta. Vi har ett aktivt arbete, och jag ska i nästa replik beskriva hur jag tänker flytta fram positionerna ytterligare när det gäller ensamkommande barn. Bilden av att jag skulle ha flytt undan diskussionen om ensamkommande barn, som helt dominerat min tid som flyktingminister, kan inte anses vara tillfredsställande, Erik Ullenhag. Det är precis tvärtom.

Anf. 9 STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Låt mig inledningsvis konstatera att det är typiskt att när Socialdemokraterna får på tafs en betong man sjupartiansvaret. Statsrådet Jan O Karlsson har minst av allt varit pigg på att ta ansvar för bristerna i sin egen produkt, vilket också Lagrådet har påpekat. Och det är inte hel-

Prot. 2002/03:24
27 november

*Särskilt anordnad
debatt om asyl- och
flyktingpolitiken*

ler Moderaterna som har skrivit lagrådsremissen utan det är ju regeringen, och det måste den ta ansvar för.

Jag börjar här, men det finns mer att diskutera, statsrådet Jan O Karlsson.

Jag har inte fått svar på frågan om regeringen är beredd att utreda hela utlänningslagen på det sätt som vi menar vara nödvändigt för att man ska kunna gå vidare med en ny instansordning.

Migrationsverket är mer självkritiskt än vad statsrådet Jan O Karlsson är. Verkets egen bedömning är: "Enligt regiondirektören gjorde vi inte fel när vi tog honom i förvar. Däremot gjorde vi fel när vi begärde hjälp att verkställa ett förvarsbeslut innan beslutet meddelats mannen."

Herr talman! Asylrätten är fundamental enligt internationella konventioner. Det är viktigt att skilja mellan situationer där en person är flykting eller har skyddsbehov i övrigt och där människor genom arbetskraftsinvandring vill skapa sig en framtid här i Sverige.

För flyktingar har vi ett konventionsfäst och absolut ansvar, och vi måste mycket bättre än i dag se till att skapa möjligheter för dem att på olika sätt komma in i det svenska samhället.

Vi har noterat att ledande socialdemokrater vill hindra asylsökande att flytta inom landet – nu pratar vi inte längre om att komma till Sverige utan det gäller förflyttning inom landet – i stället för att betona och uppmuntra arbete och det egna ansvaret för livssituationen. Regeringen har inte varit avvisande till detta. "Vi kan inte göra någonting åt de människor som har fått sitt tillstånd", sade statsrådet Mona Sahlin. Ska vi uppfatta det som regeringens linje när man kommenterar flyttförbud inom landet, att det handlar om att "göra någonting åt" människor?

När det däremot gäller människor som inte har skyddsbehov men som ändå vill bygga en framtid i Sverige är situationen en helt annan. Då finns det ingen skyldighet för Sverige, men det finns ett intresse av att låta människor komma hit och arbeta och bidra till landets ekonomiska utveckling. Vi står inför ett läge där Sverige av ekonomiska och demografiska skäl behöver arbetskraftsinvandring. Men där har regeringen tyvärr stängt dörren.

Det var 440 personer utanför EU-länderna som fick permanent arbetstillstånd 2001. Sådant tillstånd ges bara undantagsvis. Statsministern har sagt att om vi öppnar för arbetskraftsinvandring permanentar vi massarbetslösheten i storstädernas förorter – det uttalandet gjorde han i Svenska Dagbladet. Statsministern och regeringen för ett resonemang som om det bara funnes ett visst givet antal invandrarjobb att dela på.

Men i en ekonomi med tillväxt är ju inte antalet jobb konstant. Och det finns definitivt inte bara ett visst antal jobb som är avsedda för en viss kategori, utan det handlar om att utbud måste möta efterfrågan. Vi har ju både arbetskraftsbrist och arbetslöshet samtidigt i Sverige.

Det var 25 000 jobb som aldrig tillsattes förra året på grund av rekryteringsproblem. Enligt AMS kommer det att saknas 300 000 människor på arbetsmarknaden inom ett drygt decennium framöver, vilket kommer att drabba oss alla i form av lägre tillväxt och mindre välfärd. Det behövs fler som jobbar.

Till och med LO har insett detta. Dan Andersson har sagt att på fyra fem års sikt måste arbetskraftsinvandringen öka om vi ska kunna behålla hög tillväxt. Jag vill därför fråga statsrådet Jan O Karlsson hur han ser på

utvecklingen av arbetskraftsinvandring till Sverige framöver. Man kan tycka vad man vill om det, men en slutenhet för arbetskraftsinvandring ökar förmodligen trycket på asylprövningen eftersom det då blir den utväg som människor väljer för att kunna komma in i landet och skapa sig en ny framtid. Det får inte bli så att trycket på asylprocessen blir för stort så att rättssäkerheten drabbas.

Prot. 2002/03:24
27 november

*Särskilt anordnad
debatt om asyl- och
flyktingpolitiken*

Anf. 10 ERIK ULLENHAG (fp):

Herr talman! Låt mig inledningsvis börja där Jan O Karlsson slutade. Jag ska ställa en mycket rak fråga. Det som Lennart Persson, som är programledare för TV-programmet Debatt, sade var att Jan O Karlsson, Sveriges migrationsminister, inte har tid en enda onsdag i höst att diskutera de 58 flyktingbarn som har försvunnit från flyktingförläggningarna. Ljög Lennart Persson då? Hittade han på den uppgiften? I stället för att ministern tog ansvaret och deltog i den debatten fick en tjänsteman ta diskussionen om varför man misslyckats med att ge skydd åt de barn som har försvunnit.

Den andra frågan gällde EU-samarbetet på flyktingpolitikens område. Hade Jan O Karlsson lyssnat noggrant hade han hört att jag egentligen inte talade om EU-samarbete utan jag talade om att Europas länder ett efter ett sviker sitt humanitära ansvar. Folkpartiet vill ha en gemensam asylpolitik inom EU. I den meningen står vi fortfarande på samma sida som regeringen. De som har svikit hittills har inte varit EU-samarbetet som sådant utan det har varit enskilda länder.

Det som bekymrar mig och Folkpartiet är den förändring i tonläget som vi hör efter valet. I Jan O Karlssons första inlägg om 8 minuter var det dessa saker som lyftes fram: vårt asylsystem, att vårt land står inför svåra påfrestningar på grund av flyktingmottagandet, att det kommer hit ett större antal asylsökande, att endast en femtedel har asylskäl, att det finns ett tryck på samhället, att 80 % saknar dokument, att det bland de asylsökande finns inslag av brottslighet.

Det är klart att om man som migrationsminister fokuserar enbart på dessa frågor blir det de frågor som diskuteras i samhället. Jag tycker att en svensk migrationsminister borde fundera på hur vi kan öppna Sverige för arbetskraftsinvandring, hur vi ska se till att ta vårt humanitära ansvar och hur vi ska se till att föregå med gott exempel. Tror vi att vi driver Europas övriga länder framför oss om Jan O Karlsson åker till Bryssel och som ett huvudnummer under hösten talar om brottslighet bland asylsökande?

Vi från Folkpartiet har gått in på nätet och tittat på regeringens hemsida och de pressmeddelanden som har skickats ut:

- Den 14 oktober 2002: Stoppa missbruket av asylsystemet.
- Den 15 oktober 2002 då Jan O Karlsson hade varit i Bryssel: Stöd EU för åtgärder mot asylmissbruk.
- Den 4 november 2002: Jan O Karlsson i migrationssamarbete med Ryssland – det handlade framför allt om brottsligheten bland de asylsökande.

Sedan finns det ytterligare något pressmeddelande kring detta.

Det är klart att om migrationsministern väljer att fokusera på dessa punkter medan resten av kammarens partier är oroad och bekymrade för de barn som far illa och lyfter fram just humaniteten inom flyktingpolitiken tror jag, Jan O Karlsson, att vi kommer att få se en rätt spännande utveckling i den här kammaren där förhoppningsvis jag, Ulla Hoffmann, Sten Tolgfors och alla andra från olika partier kommer att försöka att driva regeringen framför oss.

Det är ett förändrat tonläge efter valdagen. Migrationsministern lyfter fram andra frågor. Därför är jag mycket oroad för att vi inte bara får en europeisering av svensk debatt och den svenska migrationsministern utan att det också är en signal om att han och Socialdemokraterna vill skärpa svensk flyktingpolitik ytterligare.

Anf. 11 SVEN BRUS (kd):

Herr talman! Det är naturligtvis bra att statsrådet arbetar i EU-sammanhang för att uppmärksamma utsatta människor såsom homosexuella och kvinnor när det gäller deras asylskäl. Regeringen har ju tillsatt en utredning som – om jag har erfarit rätt – skulle vara färdig den 1 oktober och där man ur svenskt perspektiv skulle ha tagit upp just dessa grupper. Jag frågade vad som har hänt med den utredningen.

Även med en human flyktingpolitik, vilket vi naturligtvis står bakom, saknar en del av dem som kommer hit flyktingskäl och får därför inte stanna i Sverige. Det finns anledning att uppmärksamma detta och framför allt att arbeta med de signaler som ges till omvärlden för att förebygga att människor luras till Sverige under falska förespeglingar, vilket vi har sett exempel på, något som kan innebära personliga katastrofer för människor som ruinerar sig på falska grunder. En del kommer hit av destruktiva orsaker, för att begå brott.

Men jag vill understryka att en striktare hållning när det gäller att hindra människor som inte har skäl att komma hit aldrig någonsin får bilda ett så tätt filter att man hindrar människor med verkliga skyddsskäl att komma.

Ett sådant exempel kan gälla till exempel judiska kvinnor från de forna sovjetrepublikerna, kvinnor som utsatts för grova sexuella övergrepp och grova trakasserier. Ett fyrtiotal sådana kvinnor har sökt sig till Sverige under året som har gått och i många fall fått avslag på grund av att de inte bedöms ha skyddsskäl.

Herr talman! Det finns en risk att det filter som vi bygger upp blir för tätt och stänger ute människor med verkliga skyddsskäl.

I den här debatten har vi också berört det förslag som den så kallade NIPU-kommittén lämnade i sitt betänkande redan 1999 om förändrad instans- och processordning. Någon proposition har inte kommit från regeringen på området. Ändå fattade riksdagen beslut om att lägga ned Utlänningsnämnden och att enskilda ärenden ska prövas av förvaltningsdomstolar. Nu har regeringens lagrådsremiss i princip sågats av Lagrådet. Därefter har det inträtt ett slags dödläge.

Nu konstaterar vi ändå med tillfredsställelse att statsrådet har lagt in en högre växel och är beredd att hitta en bred politisk lösning. Den ambitionen är bra och vi kristdemokrater intar en konstruktiv hållning. Men låt mig få säga, med all respekt för Lagrådet och dess kompetens, att det framför allt gäller att hitta en lösning som inte bara tillgodoser kravet på

en hållbar juridik. Självklart är det viktigt, men lösningen ska främst skapa rättstrygghet och anständiga handläggningstider för de utsatta mänskorna. Det är viktigt att ha det perspektivet också i den här debatten.

Vi kristdemokrater vill lägga ned Utlänningsnämnden och ha en ordning där Migrationsverket gör en grundlig prövning och fattar ett första beslut. I den mån det beslutet är negativt för den sökande ska ärendet gå vidare till en länsrätt som har en speciell kompetens på området. Det ska också kunna överklagas till kammarrätten.

Det finns naturligtvis en risk för att en ny ordning inledningsvis förlänger handläggningstiderna. Därför är det extra angeläget att vi så snart som möjligt, innan vi går in i en ny ordning, når ned till en anständig balansnivå när det gäller ärenden. Det kommer bara att lyckas till priset av en medveten satsning från regeringens sida i stödet till Migrationsverket för att minska ärendeberget. Jag undrar om statsrådet är beredd att ta den prislappen för att uppnå det.

Anf. 12 ULLA HOFFMANN (v):

Herr talman! En rättssäker asylprocess bygger på ett tvåpartsförfarande mellan två jämbördiga parter, en process där inte Migrationsverket kan hänvisa till "enligt vad Migrationsverket erfar..." och där varken Migrationsverket eller Utlänningsnämnden behöver redovisa sina källor. Den stora vinsten med att lägga ned Utlänningsnämnden och ersätta den med förvaltningsdomstolar är just att dessa hänvisningar inte längre kan göras utan källorna måste redovisas och kan därmed bemötas. Detta kommer att leda till att Migrationsverket tvingas till att göra bättre grundutredningar. Annars kommer de att förlora vartenda mål i tingsrätten.

Migrationsverket och Utlänningsnämnden gjorde en resa till Iran i oktober 1999 för att studera homosexuellas situation i landet. Man träffade myndigheter, diplomater, advokater, företrädare för den iranska regimen – men inte en enda homosexuell. Tillsammans med ambassadrapporter från svenska ambassaden är myndigheternas rapporter hemligstämplade. I stället skriver man i sina avslagsbeslut: "Enligt vad Migrationsverket erfar förföljs inte homosexuella i Iran. Homosexualitet är socialt accepterad och homosexuella kan leva öppet."

Med anledning av alla avslagsbeslut baserade på hemligstämplade rapporter reste riksdagsledamöterna Tasso Stafilidis och Yvonne Ruwaida till Iran i maj i år för att träffa homosexuella och höra deras beskrivning av verkligheten för homosexuella i Iran. Den bild som de ger i bland annat lördagens nummer av Dagens Nyheter är väsensskild från ambassadens beskrivning av hur moralpolisen i Iran behandlar homosexuella. Om de sköter sin sexualitet med diskretion är risken för lagföring eller trakasserier minimal, säger svenska ambassaden i Teheran. Att öppet få leva enligt sin sexuella läggning utan att behöva känna fruktan för förföljelse är en mänsklig rättighet, säger Brian Gorlick på UNHCR. Tilläggas kan att tjänstemännen på sin resa också fann att kvinnor i Iran inte är förtryckta.

I Dagens Nyheter kan vi med jämna mellanrum läsa om homosexuella från Iran som nekats uppehållstillstånd och som hänvisats till diskretion. Vi kan se dem på bild och deras integritet kränks. Civil olydnad skulle jag vilja kalla det som Gert Svensson på DN ägnar sig åt, och jag

Prot. 2002/03:24
27 november

*Särskilt anordnad
debatt om asyl- och
flyktingpolitiken*

tycker att han gör ett mycket bra och angeläget arbete. Men vad betyder det för rättssäkerheten att asylprocessen bedrivs i medierna, eller för den delen alla våra försök att få så många partiledare som möjligt att vädja för en flykting som fått avslag med motiveringen ”enligt vad Utlänningsnämnden erfar”?

Herr talman! I april beslöt regeringen att skärpa praxis för asylsökande från irakiska Kurdistan. Tidigare fick de flesta från området permanent uppehållstillstånd för att det inte gick att avvisa någon via grannländerna. Nu lyckades Sverige att träffa avtal med IOM om hemtransporten. Vad som också sades var att hemresan skulle ske på frivillighetens väg. Hittills har väldigt få återvänt. De som inte vill återvända frivilligt får nedsatt dagbidrag och inte heller rätt att arbeta vitt under tiden de är här. De får mindre pengar än riksnormen.

Hur har Migrationsverket och regeringen tänkt sig att dessa människor ska överleva när de ovanpå allt förmenas rätten att arbeta vitt? Vad vi gör är att vi på ett mycket effektivt och otäckt sätt krymper livsrummet för dessa irakiska kurder. Vari ligger rättssäkerheten i sådana beslut och ett sådant agerande?

Anf. 13 BIRGITTA CARLSSON (c):

Herr talman! I Riksrevisionsverkets skrift *Hur mottas de asylsökande?* får Migrationsverket kritik för den organiserade verksamhet för asylsökande som man bedriver. Inga betydande förbättringar har skett av den organiserade verksamheten under senare delen av 1990-talet. Trots att kritiska påpekanden gjordes både 1992 och 1997 har inte Migrationsverket förmått ge de asylsökande en meningsfull sysselsättning. Det framgår tydligt i lagen om mottagande av asylsökande att så ska ske.

Centerpartiet har i motioner vid upprepade tillfällen drivit frågan att personer som söker asyl i Sverige under tiden som asylansökan behandlas ska erhålla undervisning i svenska språket. Varvat med undervisningen ska också ges möjligheter till arbetspraktik. I Norge har man lyckats bättre, även om det inte är så bra där heller. Man har lyckats få ut asylsökande i arbete. Det är 10 % som arbetar mot bara 1,5 % här i Sverige.

I skriften från Riksrevisionsverket kan man vidare läsa att kvinnorna missgynnas när det gäller praktik. Det är betydligt fler män än kvinnor som har haft en praktikplats inom ramen för den organiserade verksamheten. Därför borde Migrationsverket överväga att i mindre utsträckning ge befrielse till asylsökande kvinnor från att delta i svenskundervisning och arbetspraktik.

Flera undersökningar visar att man lär sig språket mycket snabbare när man varvar undervisning med arbete och genom detta får extra språkträning. Därför vill Centerpartiet att asylsökande och flyktingar direkt när de kommer hit ska erhålla undervisning i svenska språket varvat med arbetspraktik.

Till sist vill jag lyfta frågan om vikten av att de som kommer hit genomgår en hälsoundersökning. Väldigt många flyktingar och asylsökande har fruktansvärda upplevelser i form av krig och andra förnedrande handlingar med sig från sina hemländer. Om inte dessa personer får den sjukvård de behöver kommer de att brytas ned. De kommer dessutom inte att ha möjlighet att tillgodogöra sig andra aktiviteter.

De asylsökande måste ges möjligheter att bli testade vad gäller smittsamma sjukdomar som tbc och hiv/aids, dels för deras egen skull så att de kan få den hjälp, det stöd och den vård som behövs om de är positiva, dels för att smittan ej ska föras vidare i nya relationer eller bland dem som arbetar med dessa människor.

Herr talman! Migrationsverket måste få tydliga direktiv om vilka ambitioner som ska finnas. De måste dessutom genomföra regelbundna uppföljningar. En tydlig viljeinriktning måste vara att olika aktörer, som arbetar inom detta område, i ökad utsträckning samverkar, samarbetar. Detta behövs för att man ska kunna använda resurserna mer effektivt, men också för att få en ökad aktivitet med snabbare ärendehantering. Att passivt bara gå och vänta på besked om man får uppehållstillstånd eller inte är den sämsta tänkbara situation man kan befinna sig i.

Anf. 14 KERSTIN-MARIA STALIN (mp):

Herr talman! ”Fru Stalin har missförstått”, sade statsrådet. Det känns lite ovant att bli kallad fru Stalin; det var väldigt länge sedan sist. Jag heter Kerstin-Maria.

Statsrådet sade också att vi inte ska harmonisera nedåt. Hur kan man missuppfatta att målen i svensk flyktingpolitik har ändrats så att det i stället för rättssäkerhet och rättvisa ska stå att vi ska harmonisera dem med EU? Hur kan man missuppfatta det? Eller hur kan man missuppfatta att regeringen går med på transportöransvar och kör över riksdagen? Hur kan man missuppfatta att Dublinkonventionen ska skärpas så att det blir hart när omöjligt att söka asyl om man dessförinnan har satt sin fot i ett annat land? Och hur kan man missuppfatta att en allt viktigare aspekt på vår flyktingpolitik är att skydda stackars svenskar från illegala invandrare?

Det är fler saker som har ändrats i landet. I *Välfärdsbokslutet* konstaterade Joakim Palme att människor fått allt svårare att se sina rättigheter och att kräva dem. I det här fallet står invandrarna i Sverige längst ned på skalan.

Har någon undgått att läsa om mannen som inte fick en fungerande rullstol? Asylsökande vuxna får akut sjukvård. På det hela taget mår invandrare och flyktingar både fysiskt och psykiskt sämre än svenskar i allmänhet. Det som Birgitta Carlsson pratade om, hälsoundersökningar, hiv och tbc, är väldigt viktigt. Det behövs både undersökning, bot och upplysning.

Till sist vill jag säga att det är sant som statsrådet Karlsson säger att många flyktingar vill återvända hem. Så var det när vi hade massflyktsituationen från Kosovo och Bosnien. Många ville åka hem långt tidigare än vad som var bra. Experter som var i Kosovo och Bosnien avrådde flyktingar från att åka hem, och ändå ville de åka tillbaka. Det är ofta så, men det innebär inte att vi ska skicka hem människor till tortyr och död. För nionde gången har Sverige prickats av FN:s kommitté mot tortyr. Det ska vi skämmas över.

Anf. 15 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Herr talman! Vad beträffar tonläget i den flyktingpolitiska diskussionen i dag är min bedömning den att om vi inte uppmärksammar de

problem som asylsystemet nu drabbas av kan hela möjligheten att hävda asylrätten komma i fara, och därmed också humaniteten.

När jag varnar för de problemen och försöker göra kammaren och människorna i landet – eftersom denna debatt direktsänds – medvetna om att riksdagen verkligen uppmärksammar detta är det för att värna humaniteten och asylrätten.

Jag är inte lugnad av Erik Ullenhags nya, halva reträtt när det gäller stödet till vårt arbete i Europeiska unionen. När han säger att jag åker till Bryssel och talar om brottslighet ger han en helt annan bild än sina partivänner.

Sverige är en stark röst i EU. Ibland är kampen hård. Vi har drivit att förföljelse på grund av kön och homosexualitet ska ingå i flyktingbegreppet. Vi har fått igenom det, och vi kan därför parallellställa arbetet med vår egen utredning. Vi har drivit att förföljelse av annan än staten ska beaktas. Vi har fått igenom det. Vi har drivit att inte bara människor som är förföljda ska ges skydd, utan också människor som hotas av tortyr och omänsklig behandling, så kallade alternativa skyddsformer. Vi har fått igenom det. Vi har drivit att EU ska samarbeta och stödja ursprungs- och transitländer och bygga upp säkrare rättssystem. Nu har det vunnit gehör.

Detta är vårt konkreta arbete, och här vill jag ha ett oreserverat stöd, inte insinuationer om att jag åker till Bryssel och pratar om brottslighet.

Till Ulla Hoffmann vill jag säga att jag är enig med henne när det gäller målsättningen för hur vi ska arbeta med kvinnors asylskäl. Det handlar om att kvinnor som söker asyl ska få kvinnlig utredare, kvinnlig tolk och utredas i en lugn och säker miljö. Den metod som jag vill anvisa, och som vi kommer att använda, är att ange detta i regleringsbrevet. Att gå lagstiftningsvägen är, enligt min mening, en alltför tidsödande metod. Vi kan nå samma mål med regleringsbrevet. Jag understryker att jag är överens med Ulla Hoffmann om målsättningen.

När det gäller Birgitta Carlssons synpunkter på hälsoundersökningar vill jag säga att asylsökande har rätt till hälsoundersökning, det ges alltså ett erbjudande, och en bedömning görs av vilka ytterligare insatser som krävs. Jag delar alltså Birgitta Carlssons bedömning. Vi måste också se till att det finns resurser för att dessa ska kunna genomföras.

Till sist: Om mitt deltagande i ett enstaka debattprogram i televisionen ska ses som mätare på arbetet med ensamkommande barn är jag lite oroad. Det första jag sade som flyktingminister var att barnen måste sättas i centrum. Vi har haft en mycket konstruktiv debatt i riksdagen. Vi har kommit i gång med arbetet. Migrationsverket har öppnat flera nya enheter. Personaltätheten har ökat. Vi utbildar särskilda barnhandläggare. Men vi har oerhört mycket kvar att göra, och där delar jag helt de synpunkter som har kommit fram.

Sven Brus frågade mig om Rädde Barnens förslag. Jag ser positivt på detta förslag, men jag tror att vi ska finna en annan väg än lagstiftning. Vi vet alla att lagstiftning tar väldigt lång tid.

Jag har också tagit kontakt med Röda korset. Vi arbetar nu med särskilda resurskommuner som ska vara specifikt kvalificerade för att ta hand om de ensamkommande barnen, men jag tror inte att det räcker. Jag tror att vi, när det gäller barn, också måste ha en ”spetsteknologi”, som representeras av de frivilliga organisationerna.

Herr talman! Jag vill bara till sist nämna att jag just har inlett ett samarbete med Röda Korset. Jag är nämligen helt övertygad om att vi har ett stort och svårt arbete framför oss, inte minst ett förebyggande sådant. Det handlar inte om deltagande i ett enstaka program i en TV-kanal.

Anf. 16 STEN TOLGFORS (m):

Herr talman! Låt mig först säga att jag är smått bedrövad över det tonläge som numera ofta förekommer i diskussionen mellan Folkpartiet och Socialdemokraterna, där man beskriver varandra i termer av att öppna för olika mörka krafter. Jag vill tvärtom mana till viss försiktighet med detta och säga att det här om någon är väl en debatt som kräver ett stort mått av nyans och saklighet. Kraftuttrycken kan sannerligen användas bättre vid andra tillfällen då de möjligen också är bättre underbyggda på båda kanter.

Det jag egentligen ville ta upp i mitt avslutande inlägg är att det är lika tragiskt som oacceptabelt att Europa fortfarande är en flyktingproducerande kontinent. Genom ett gemensamt agerande i EU kan orsaker till tragedier och flyktingkatastrofer undvikas.

Den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, diplomatiska påtryckningar och biståndsinsatser kan fungera förebyggande. Fredsbevarande och fredsskapande åtgärder kan hindra akuta kriser och stoppa situationer som urartar. Det är för mig förvånande att flera av de partier som säger sig vilja vara medkännande i flyktingfrågor motverkar Sveriges deltagande i gemensamt agerande för att stoppa orsakerna till flyktingfördrivning.

Med öppna gränser och fri rörlighet inom Europa är det nödvändigt och naturligt med en utveckling av gemensamma regler för flyktingpolitiken och likaså ett gemensamt ansvar mellan EU-länderna för mottagande av flyktingar. Där ligger det i Sveriges intresse att medverka till att höja miniminivåerna i regelverket.

På samma sätt är det viktigt med en konsekvent och gemensam politik för att påtala, förebygga och hindra brott mot mänskliga rättigheter i Afrika och andra delar av världen för att på så sätt bidra till att minimera antalet människor som tvingas fly.

Avslutningsvis: Är statsrådet Jan O Karlsson beredd att låta utreda utlänningslagen för att öka rättssäkerheten och skapa förutsättningar för en nya instansordning?

Anf. 17 ERIK ULLENHAG (fp):

Herr talman! Låt mig först angående Sten Tolgfors inlägg säga att mig veterligen har varken Jan O Karlsson eller jag i denna debatt anklagat varandra för att flörta med några främlingsfientliga krafter. Jag är djupt bekymrad över att tonläget har skruvats upp. Å andra sidan är jag mycket tacksam för att Jan O Karlsson inte har stämt in i den kör av andra socialdemokratiska ministrar som devalverar språkets värde.

Jag vill också, för att säga någonting positivt om regeringen, säga att det är alldeles riktigt det Jan O Karlsson beskriver. Sverige har i alla fall i jämförelse med andra europeiska länder i Bryssel och på andra minister-råd slagits för humanitet och solidaritet.

Prot. 2002/03:24
27 november

*Särskilt anordnad
debatt om asyl- och
flyktingpolitiken*

Men det är också alldeles riktigt att det den 14 oktober 2002 skickades ut ett pressmeddelande om att Jan O Karlsson skulle ta upp frågan om hur vi skulle stoppa missbruket av asylsystemet på EU:s ministerråd för rättsliga och inrikes frågor. Det var inte i Bryssel denna gång utan i Luxemburg, men frågan togs upp.

Det är klart att man kan vifta bort frågan och säga: Det är väl inte så viktigt om jag är med som minister i ett debattprogram i Göteborg som handlar om att 58 barn har försvunnit eller inte. Jo, det är ganska viktigt. I just det här programmet fick en enskild tjänsteman på Migrationsverket klä skott i stället för att den politiska ledningen tog ansvaret.

Det är väl inte, Jan O Karlsson, så oerhört obehagligt att diskutera med medierna i andra sammanhang? Jan O Karlsson har hela hösten försökt att diskutera ryska asylsökande som begår brott. Då tycker jag faktiskt att Jan O Karlsson skulle ha kunnat åka till Göteborg någon onsdag denna höst och diskutera hur det kan komma sig att vi har fört en flyktingpolitik som gör att 58 barn har kunnat försvinna detta år.

Anf. 18 SVEN BRUS (kd):

Herr talman! Låt mig få nämna några av de värderingar som ligger till grund för Migrationsverkets ärendehantering. Det sägs att man ska göra följande:

- Sätta den enskilda människan i centrum, respektera människors förutsättningar, gränser och okränkbarhet.
- Möta människors behov av att veta och förstå.
- Tro på människors vilja och förmåga att ta ansvar.
- Arbeta med empati.
- Stödja den sökande att tillvarata sin rätt.
- Ge likvärdig behandling.
- Fatta förutsägbara beslut.
- Ha korta handläggningstider och vara tillgängliga.

Det är goda värderingar och goda målsättningar. Till dels har debatten i dag handlat om de tillfällen där dessa värderingar och målsättningar inte riktigt har uppnåtts. Det finns anledning att vara kritisk mot detta och sätta fingret på det och på allt sätt verka för att ambitionen att stödja den sökande att tillvarata sin rätt till likvärdig behandling och så vidare upprätthålls. I detta sammanhang där människors väl och ve och ytterst själva livet står på spel kan vi inte tillåta oss någon toleransnivå mot felhantering. Det är nämligen så, herr talman, att människoliv inte går i repris. Den svenska flyktingpolitiken behöver kvalitetssäkras. I det arbetet har naturligtvis Migrationsverket, andra samhällsaktörer och hela samhället ett ansvar. Det gäller inte minst riksdagen och dess partier.

Herr talman! Debatten i dag har därför varit oerhört viktig. Den avslutas inte i och med det sista inlägget här i dag. Vi får fortsätta på vägen mot att uppnå det tillstånd av rättssäkerhet, trygghet och humanitet som vi vill ska prägla den svenska flyktingpolitiken.

Anf. 19 ULLA HOFFMANN (v):

Herr talman! Flyktingar från Irak, bland annat kurder från den autonoma zonen, hyser, skulle jag vilja påstå, en välgrundad skräck för Iraks ambassad i Sverige, där vi vet att det bedrivs flyktingspionage. De blir registrerade, och deras familjer i hemlandet kan råka illa ut och utsättas för trakasserier och förföljelse.

Tidigare kunde irakiska medborgare söka främlingspass eller resehandlingar hos Migrationsverket. Men sedan den 31 maj 2001 har Migrationsverket ändrat sin praxis. De irakiska medborgare vars uppehållstillstånd inte är grundat på Genèvekonventionen utan som är skyddsbehövande i övrigt eller fått stanna av humanitära skäl tvingas till irakiska ambassaden för att söka hemlandspass. Om de inte vågar vända sig dit innebär det att de är instängda, fångna bakom Sveriges gränser.

Varför tänker Migrationsverket inte på dessa människors rättssäkerhet eller på deras familjers rättssäkerhet? Irakiska medborgare tvingas av Migrationsverket till den regim som förföljer dem och som en gång tvingat dem på flykt. För rättssäkerhetens skull bör Migrationsverket ändra sin praxis.

Herr talman! Envar har rätt att i andra länder söka och åtnjuta fristad från förföljelse, och envar har rätt att erkännas som en person i lagens mening. Det förutsätter en rättssäker asylprocess. För att få en sådan rättssäker asylprocess måste vi ersätta Utlänningsnämnden med förvaltningsdomstolar och se till att Migrationsverket får mer medel samtidigt som vi gör en översyn av utlänningslagen. Detta ska ske parallellt.

Regeringen måste se till att tolkningen av Genèvekonventionen vidgas till att omfatta kvinnors asylskäl. Det är bra att statsrådet nu kommer att ge det uppdraget i regleringsbrevet till myndigheterna. Sist men inte minst måste regeringen klart och tydligt deklarera att om det föreligger risk för självmord är det i strid med humanitetens krav att avvisa en asylsökande. Statsrådet måste hävda riksdagens suveränitet att stifta lagar och se till att dessa lagar följs.

Anf. 20 BIRGITTA CARLSSON (c):

Herr talman! Allra först vill jag tala om att Centerpartiet står bakom det Sven Brus uttryckte vad gäller ny instans- och processordning. Jag instämmer helt i den delen av hans inlägg.

Sedan vill jag rikta mig till statsrådet Jan O Karlsson. Också jag är medveten om att flyktingar får hälsoundersökning. Men det var trots det bara 9 % av dem som kom till Stockholm som fick en hälsoundersökning. Behovet är större än så.

Centerpartiet har en vision om hur våra asylsökande flyktingar ska tas om hand. Under den tid som de är i Sverige ska de få känna livskvalitet genom tillgång till bra boendeförhållanden, god hälso- och sjukvård för den som behöver det, undervisning och meningsfull sysselsättning.

Detta behövs för att de snabbt ska komma in i det svenska samhället och bli en del av det. Det är ändå 50 % av de som kommer hit som får stanna. Det är viktigt att de från början får ett värdigt mottagande så att de lättare kommer in i och blir en del av vårt samhälle.

Sten Tolgfors nämnde tidigare att vi kommer att behöva arbetskraft. Vi behöver det redan i dag inom vissa områden. Många av de människor som kommer till vårt land har en högre utbildning. Det är synd att vi inte

är bättre på att validera och ta hand som den utbildningen och se till att de människorna kommer in i samhället så att de blir en resurs i stället för en belastning för oss.

Om vi ska få en större acceptans ute i det svenska samhället för vårt sätt att ta emot och ta hand om de personer som väljer att ta sig till vårt land behöver hela området ses över vad gäller lagstiftning och vårt sätt att bemöta de människor som tar sig hit.

Anf. 21 KERSTIN-MARIA STALIN (mp):

Herr talman! Jag vill börja med att säga att fastän Miljöpartiet inte är för EU så är vi för samarbete i EU. Men vi är emot harmonisering till det sämre.

Statsrådet Karlsson varnar för de problem som asylrätten står inför. Jag vill påstå att det allra farligaste är att urholka barnkonventionen och konventionen om mänskliga rättigheter. Det är mycket, mycket farligt att ha konventioner eller lagar som man kan strunta i – till och med strunta i med hjälp av myndigheter. Det kan krossa ett samhälle. Jag vill fortsätta att arbeta med barnkonventionen och barnens bästa så att det inte bara blir tomtebloss som flamlar upp för en dag, utan att detta finns alltid.

Anf. 22 Statsrådet JAN O KARLSSON (s):

Herr talman! Jag vill till att börja med säga till Sten Tolgfors att jag självfallet vill göra en sådan översyn av lagstiftningen. Det ska vi göra, och vi arbetar också i de partipolitiska samtalen med hur vi ska lägga upp den. Jag vill också tacka Sten Tolgfors för hans ord om den europeiska integrationen och det europeiska samarbetets betydelse för en god asylpolitik, för humaniteten i världen och för människorätten. Det är det som det europeiska samarbetet syftar till. Jag tar mig friheten att göra hans ord till mina.

Jag vill också gärna begagna mig av möjligheten att låna, stjäla eller be att få använda ett uttryck av Sven Brus, nämligen kvalitetssäkring av migrationspolitiken. Jag tycker att det är ett utomordentligt sätt att beskriva vår ambition i denna debatt. När jag gör det så vill jag också rikta ett tack till Birgitta Carlsson och till Centerpartiet, som har tagit initiativet till debatten.

Jag kan försäkra Erik Ullenhag att jag aldrig tänker fly undan debatten om de ensamkommande barnen. Men jag tänker ändå värna min rätt till mina onsdagskvällar. Förlåt en gammal man, men det händer ibland att man bara inte har tid och att man inte orkar. Jag lovar att inte fly undan debatten och att göra mitt yttersta för att någonting liknande inte ska upprepas och att man inte får intrycket av att jag skulle dra mig för att försvara och förklara regeringens politik på området.

Till Ulla Hoffmann vill jag säga att jag delar hennes syn på regimen i Bagdad, att den borde falla och att vi hoppas att det ska ske med fredliga medel.

Till sist vill jag säga till Birgitta Carlsson att jag tror att de sista ord som ska sägas i debatten är att det aldrig får missförstås hos svenska folket att vi ser de människor som kommer hit för att söka skydd och en fristad här som en resurs. De är en viktig resurs som vi måste ta mycket bättre bruk av och ge ett mycket värdigare mottagande.

Jag önskar riksdagen och denna kammare lycka till i morgondagens debatt om integration, som just ska handla om det problemet och om den viktiga uppgiften. Tack för uppmärksamheten!

Prot. 2002/03:24
27 november

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 21 november.

5 § Riksrevisionen

Riksrevisionen

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2002/03:KU12
Riksrevisionen (prop. 2001/02:190 delvis).

Anf. 23 PER UNCKEL (m):

Herr talman! I konstitutionsutskottets betänkande nr 12 för i år har utskottet glädjen att för riksdagens kammare framlägga de mer detaljerade förslag som rör inrättandet av en oberoende riksrevisionsmyndighet under riksdagen.

Som kammaren säkert minns accepterade vi för några veckor sedan i en andra behandling den förändring av grundlagen som krävs för att den oberoende riksrevisionen ska kunna inrättas.

Nu kommer alltså steg två med förslag till förändringar av riksdagsordningen, en lag om den nya statliga revisionen, en instruktion för riksrevisionsmyndigheten samt diverse konsekvensändringar i annan lagstiftning som detta nödvändiggör.

Vad riksdagen nu är på väg att göra är alltså att ge riksrevisionen sin form och sina konturer. Det är en myndighet under riksdagen som upprättas och som tillförsäkras oberoende i sin granskande verksamhet. Den blir därmed en god efterföljare till riksdagens erfarenheter från JO-ämbetet och under senare tid från Riksbanken. JO, Riksbanken och statsrevisionen blir alltså i framtiden de tre delar av Myndighets-Sverige som lyder direkt under riksdagen.

Den nya myndigheten kommer att ledas av tre stycken riksrevisorerna som var och en svarar för sin del av granskningen, självständigt och under eget ansvar. I riksrevisionsmyndigheten kommer också att finnas en styrelse med parlamentarisk förankring med rätt att ta initiativ med anledning av det som riksrevisionen finner i sina granskningar men som inte är en del av själva granskningen. Den nya myndigheten ska träda i kraft den 1 juli nästa år, men förbereds redan av en särskild organisationskommitté.

Det är, herr talman, en stor glädje att det har varit möjligt att samla samtliga riksdagens partier bakom det förslag som utskottet nu lägger fram. Styrkan ligger med andra ord i att samtliga partier härmed står bakom inrättandet av denna betydelsefulla myndighet.

Samtidigt som jag ber att få yrka bifall till förslaget i konstitutionsutskottets betänkande vill jag nämna att allt tyder på att vi också innan riksdagen åtskiljs till julvila kan föreslå det tredje steget i inrättande av myndigheten, nämligen de tre riksrevisorerna som ska bekläda de centrala ämbetena i myndighetens ledning.

Anf. 24 GÖRAN MAGNUSSON (s):

Herr talman! Dagens debatt och nästa veckas beslut i frågan om inrättandet av en riksrevision under riksdagen är ur riksdagens synpunkt det näst sista steget i en lång process, som startade med olika debatter och diskussioner för flera år sedan. Det hela processades sedan inom riksdagens ram och resulterade så småningom till slut i ett förslag från riksdagsstyrelsen. Det var en oenig riksdagsstyrelse som lade fram förslaget. I hanteringen i konstitutionsutskottet växte så småningom en kompromiss fram. Den kompromissen är det som är grunden för dagens beslut.

Jag vill gärna från min och Socialdemokraternas sida – eftersom vi var i minoritet i frågan – säga att det är viktigt med bred enighet i grundläggande författningsfrågor. Om man har detta för ögonen kan det kräva att man omprövar saker och att man deltar i en kompromiss för att skapa goda förutsättningar för en, i det här fallet, riksrevisionsverksamhet. På det sättet, genom den breda enighet som också har manifesterats flera gånger i kammaren i den här frågan, skapar man förutsättningar för en bra verksamhet som inte i sig kommer att ifrågasättas alltefter olika majoritetsförhållanden.

Herr talman! I en tidigare debatt kring Riksrevisionen sade jag ungefär så här om den statliga revisionen, och det är hämtat ur riksdagsstyrelsens förslag till riksdagen: Den statliga revisionen representerar inte en beslutsfunktion. Dess uppgift är att på grundval av sin granskning informera om förhållandena inom den statliga verksamheten. Revisionen har inte till uppgift att ifrågasätta politiska beslut. Det är en uppgift för den politiska processen, för de politiska organen. Utgångspunkten för revisionen är det politiskt fattade beslutet och de mål som detta beslut sätter upp för det statliga åtagandet. Revisionen ska ge svar på hur en verksamhet faktiskt bedrivs och vilka resultat och effekter den ger i förhållande till de mål och de krav som statsmakterna ställer upp. Målen och kraven är revisionens norm från vilken granskningen utgår. De bedömningar som man ska göra på grundval av revisionens arbete ska göras i de politiska organen.

Fru talman! Jag har velat markera detta ytterligare en gång i den här debatten. Jag tycker att det är en central del av den teoretiska grund som det här förslaget vilar på. Det ryms alltså väl inom den kompromiss som vi tillsammans i utskottet och här i kammaren står för när det gäller den tredje myndighet som ska sortera direkt under riksdagen.

Det här är det näst sista steget, och jag vill gärna säga att jag hoppas att det sista steget i organiserandet av den nya riksrevisionen kan tas före juluppehållet. Jag instämmer i ordföranden Per Unckels bedömning att allt tyder på att konstitutionsutskottet före juluppehållet också ska kunna lägga fram förslag på de tre personer som ska leda den nya riksrevisionen. De tre riksrevisorerna ska var för sig själv och självständigt göra granskningar och svara för bedömningar som sedan levereras till dem det vederbör, ibland regeringen, ibland riksdagen. Den nya styrelsen för

revisionen bör få en väsentlig roll i det arbete som Riksrevisionen ska bedriva till fromma för en effektiv användning av statsmedel och till fromma för de medborgare som med sina skattemedel betalar de statliga verksamheterna.

Enligt min mening är det utomordentligt viktigt att varje skattekrona används effektivt. Där tror jag att jag till och med kan gå tillbaka till förre socialministern Gustav Möller som uttalade sig i samma riktning vid något tillfälle. Han sade att illa använda skattepengar är stöld från skattebetalarna. Riksrevisionens uppgift är stor när det gäller att se till att vi får en effektiv statlig verksamhet.

Fru talman! Med det yrkar jag bifall till förslaget i konstitutionsutskottets betänkande nr 12.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 4 december.)

6 § Ändring av övergångsbestämmelser för vissa finansiella företag

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2002/03:FiU7
Ändring av övergångsbestämmelser för vissa finansiella företag (prop. 2002/03:7).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

Beslut

FiU7 Ändring av övergångsbestämmelser för vissa finansiella företag
Kammaren biföll utskottets förslag.

7 § Straffrättsliga sanktioner mot överträdelser av EG:s punktskatte- teregler för alkohol, tobak och mineraloljor

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2002/03:SkU3
Straffrättsliga sanktioner mot överträdelser av EG:s punktskatte-
teregler för alkohol, tobak och mineraloljor (prop. 2002/03:10).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

Beslut

**SkU3 Straffrättsliga sanktioner mot överträdelser av EG:s punkt-
skatteregler för alkohol, tobak och mineraloljor**
Kammaren biföll utskottets förslag.

8 § Administrativ samverkan mellan tingsrätt och länsrätt

Föredrogs
justitieutskottets betänkande 2002/03:JuU2
Administrativ samverkan mellan tingsrätt och länsrätt (prop. 2002/03:4).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

Beslut

JuU2 Administrativ samverkan mellan tingsrätt och länsrätt
Kammaren biföll utskottets förslag.

9 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 26 november

2002/03:65 av *Yvonne Ångström* (fp) till statsrådet Ulrica Messing
Statliga stödpengar till företagsflytt

2002/03:66 av *Claes Västerteg* (c) till statsrådet Ulrica Messing
Lagen om överlastavgift SFS 1972:435

2002/03:67 av *Hans Stenberg* (s) till statsrådet Hans Karlsson
Regionala skyddsombud

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 3 december.

10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 27 november

2002/03:193 av *Helena Bargholtz* (fp) till näringsminister Leif Pagrotsky
Resegarantin

2002/03:194 av *Jörgen Johansson* (c) till statsrådet Ulrica Messing
Tåget som arbetsplats

2002/03:195 av *Carl-Axel Johansson* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Översyn av förvaltningslagen

2002/03:196 av *Catharina Elmsäter-Svärd* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Våld i hederns namn

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 3 december.

11 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 27 november

2002/03:156 av *Tasso Stafilidis* (v) till jordbruksminister Ann-Christin
Nykvist

Konsumenters information om kopieringsskyddade cd-skivor

2002/03:163 av *Eva Arvidsson* (s) till finansminister Bosse Ringholm
Skattelagstiftning gällande ideella stiftelser

2002/03:164 av *Mikael Oscarsson* (kd) till jordbruksminister Ann-
Christin Nykvist

Djurskyddsmyndigheten

2002/03:165 av *Lars Tysklind* (fp) till jordbruksminister Ann-Christin
Nykvist

Ensidigt svenskt torskfiskestopp

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 3 december.

12 § Kammaren åtskildes kl. 11.04.

Förhandlingarna leddes

av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med 5 §
anf. 24 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Monica Gustafson

Innehållsförteckning

1 § Val av ledamöter till Europarådets svenska delegation	1
2 § Val av suppleanter till Europarådets svenska delegation	1
3 § Särskilt anordnad debatt om asyl- och flyktingpolitiken	2
Anf. 1 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	2
Anf. 2 STEN TOLGFORS (m)	4
Anf. 3 ERIK ULLENHAG (fp)	7
Anf. 4 SVEN BRUS (kd)	9
Anf. 5 ULLA HOFFMANN (v)	11
Anf. 6 BIRGITTA CARLSSON (c)	13
Anf. 7 KERSTIN-MARIA STALIN (mp)	14
Anf. 8 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	16
Anf. 9 STEN TOLGFORS (m)	17
Anf. 10 ERIK ULLENHAG (fp)	19
Anf. 11 SVEN BRUS (kd)	20
Anf. 12 ULLA HOFFMANN (v)	21
Anf. 13 BIRGITTA CARLSSON (c)	22
Anf. 14 KERSTIN-MARIA STALIN (mp)	23
Anf. 15 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	23
Anf. 16 STEN TOLGFORS (m)	25
Anf. 17 ERIK ULLENHAG (fp)	25
Anf. 18 SVEN BRUS (kd)	26
Anf. 19 ULLA HOFFMANN (v)	27
Anf. 20 BIRGITTA CARLSSON (c)	27
Anf. 21 KERSTIN-MARIA STALIN (mp)	28
Anf. 22 Statsrådet JAN O KARLSSON (s)	28
4 § Justering av protokoll	29
5 § Riksrevisionen	29
Konstitutionsutskottets betänkande 2002/03:KU12	29
Anf. 23 PER UNCKEL (m)	29
Anf. 24 GÖRAN MAGNUSSON (s)	30
(Beslut skulle fattas den 4 december.)	31
6 § Ändring av övergångsbestämmelser för vissa finansiella företag	31
Finansutskottets betänkande 2002/03:FiU7	31
Beslut	31
FiU7 Ändring av övergångsbestämmelser för vissa finansiella företag	31
7 § Straffrättsliga sanktioner mot överträdelser av EG:s punktskatteregler för alkohol, tobak och mineraloljor	31
Skatteutskottets betänkande 2002/03:SkU3	31
Beslut	31
SkU3 Straffrättsliga sanktioner mot överträdelser av EG:s punktskatteregler för alkohol, tobak och mineraloljor	31
8 § Administrativ samverkan mellan tingsrätt och länsrätt	32
Justitieutskottets betänkande 2002/03:JuU2	32

Beslut	32	Prot. 2002/03:24
JuU2 Administrativ samverkan mellan tingsrätt och länsrätt	32	<u>27 november</u>
9 § Anmälan om interpellationer.....	32	
10 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	32	
11 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	33	
12 § Kammaren åtskildes kl. 11.04.....	33	